

Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, karterend booronderzoek

**Orvelterveld 3 te Orvelte
gemeente Midden-Drenthe**

Opdrachtgever

VanWestreenen B.V.
Varsseveldseweg 65d
7131 JA Lichtenvorde

Projectleider
drs. H. Kremer

Status:

Definitief

Projectnummer

Synthegra Rapport S150107

Autorisatie

drs. J. H.F. Leuversing (senior prospector)

Paraaf

Datum

12-04-2016

COLOFON

Opdrachtgever : VanWestreenen B.V. te Lichtenvoorde
Project : Orvelterveld 3 te Orvelte
Projectnummer : S150107
Titel : Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, karterend booronderzoek,
Orvelterveld 3 te Orvelte
Datum definitief : 12-04-2016
Projectleider : drs. H. Kremer (senior prospector, KNA archeoloog)
Auteurs : drs. H. Kremer (senior prospector, KNA archeoloog)
Autorisatie : drs. J.H.F. Leuvering (senior prospector, fysisch geograaf)
Druk : Synthegra bv, Leusden
ISSN : 1874-9771

Synthegra B.V.

Synthegra B.V., Olmenlaan 6a, NL-3833 AV Leusden
Telefoon +31 (0)88 81 81 981, Internet: www.synthegra.nl

© Synthegra B.V., 2015

INHOUD

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	4
SAMENVATTING	5
Inleiding	5
Specifieke archeologische verwachting bureauonderzoek	5
Archeologische interpretatie veldonderzoek	5
Aanbeveling	5
1 INLEIDING	6
1.1 Onderzoekskader	6
1.2 Onderzoeksdooel en vraagstellingen	6
1.3 Ligging en huidige situatie plangebied	8
1.4 Toekomstige situatie plangebied	8
2 BUREAUONDERZOEK	9
2.1 Methode	9
2.2 Landschapsgenese	9
2.3 Archeologische waarden in en rondom het plangebied	13
2.4 Historische ontwikkeling	16
2.5 Gespecificeerde archeologische verwachting	20
3 INVENTARISEREND VELDONDERZOEK	21
3.1 Methode	21
3.2 Beschrijving en interpretatie van de boorgegevens	21
3.3 Archeologische indicatoren	21
3.4 Archeologische interpretatie	21
4 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	23
4.1 Conclusies en beantwoording onderzoeksvragen	23
4.2 Aanbevelingen	24
LITERATUUR EN KAARTEN	25
Bijlagen:	
Bijlage 1: Overzicht van de relevante geologische en archeologische tijdvakken	
Bijlage 2: Combinatiekaart IKAW, AMK en ARCHIS waarnemingen	
Bijlage 3: Boorpuntenkaart	
Bijlage 4: Boorprofielen	

Administratieve gegevens

Toponiem	: Orvelterveld 3
Plaats	: Orvelte
Gemeente	: Midden-Drenthe
Provincie	: Drenthe
Projectnummer	: S150107
Bevoegde overheid	: Gemeente Midden-Drenthe
Opdrachtgever	: VanWestreenen B.V.
Uitvoerende instantie	: Synthegra bv
Datum uitvoering veldwerk	: 29-10-2015
Uitvoerders veldwerk	: drs. H. Kremer (senior prospector, KNA archeoloog)
Onderzoeksmelding (ARCHIS)	: 3977290100
Datum onderzoeksmelding	: 27-10-2015
Kaartblad	: 17E
Periode	: laat-paleolithicum tot en met nieuwe tijd
Oppervlakte	: Circa 2.000.m ²
Grondgebruik	: akker en weiland
Geologie	: dekzand met in de ondergrond keileem
Geomorfologie	: grondmorene vlakte
Bodem	: veldpodzolgrond
Depot	: Documentatie en vondsten zullen worden aangeleverd aan het Noordelijk Depot Bodemvondsten te Nuis

De onderzoekslocatie wordt omsloten door de volgende vier coördinaten:

noord	x: 243285.6	y: 541996.3
oost	x: 243338.2	y: 541943.5
zuid	x: 243326.7	y: 541932.6
west	x: 243252.4	y: 541960.3

Samenvatting

Inleiding

Synthegra heeft in opdracht van VanWestreenen B.V. een archeologisch bureauonderzoek in combinatie met een karterend booronderzoek uitgevoerd op een terrein aan het Orvelterveld 3 in Orvelte. De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen bouw van een stal en loods.

Specifieke archeologische verwachting bureauonderzoek

Periode	Verwachting	Verwachte kenmerken vindplaats	Diepteligging sporen
laat-paleolithicum – mesolithicum	hoog	Bewoningssporen, tijdelijke kampementen: vuursteen artefacten, haardkuilen	Onder de bouwvoor in de bovengrond van de podzolbodem
neolithicum – vroege middeleeuwen	laag	Nederzetting: cultuurlaag, fragmenten aardewerk, natuursteen, gebruiksvoorwerpen	Onder de bouwvoor tot diep in de C-horizont
late middeleeuwen – nieuwe tijd	laag		vanaf maaiveld

Tabel 2.1: Archeologische verwachting per periode.

Archeologische interpretatie veldonderzoek

De natuurlijke veldpodzolgrond of is in het hele plangebied verstoord. Vuursteenvindplaatsen bestaan voornamelijk uit strooiing van fragmenten vuursteen en ondiepe grondsporen, zoals haardkuilen, en bevinden zich in de bovengrond van de oorspronkelijke podzolgrond. Aangezien de bodem is verstoord, zijn eventueel aanwezige vuursteenvindplaatsen verloren gegaan. De hoge verwachting voor vuursteenvindplaatsen kan daarom naar laag worden bijgesteld.

Nederzettingsresten uit het neolithicum tot en met de nieuwe tijd bestaan niet alleen uit fragmenten aardewerk, maar ook uit diepere sporen zoals paalgaten en afvalkuilen. Deze sporen kunnen tot in de C-horizont reiken en zijn mogelijk nog intact. Tijdens het booronderzoek zijn echter geen archeologische resten of indicatoren aangetroffen, die wijzen op de aanwezigheid een vindplaats uit deze periode. Daarom kan de lage verwachting om archeologische waarden uit de perioden neolithicum tot en met de nieuwe tijd aan te treffen voor het plangebied worden gehandhaafd.

Aanbeveling

Op grond van de resultaten van het onderzoek wordt voor het plangebied geen vervolgonderzoek geadviseerd. De resultaten van dit onderzoek zijn beoordeeld door de bevoegde overheid (gemeente Midden-Drenthe), die vervolgens een besluit neemt.

1 Inleiding

1.1 Onderzoekskader

Synthegra heeft in opdracht van VanWestreenen B.V. een archeologisch bureauonderzoek in combinatie met een karterend booronderzoek uitgevoerd op een terrein aan het Orvelterveld 3 in Orvelte (afbeelding 1.1). De aanleiding voor het onderzoek is de voorgenomen bouw van een stal en loods.

De diepte van de toekomstige bodemverstoring zal ter plaatse van de mestkelders tot circa 2 meter beneden maaiveld reiken waarbij de bodem waarschijnlijk tot in het archeologische niveau zal worden verstoord, dat in dit gebied vanaf 30 cm beneden maaiveld verwacht kan worden.

Door de graafwerkzaamheden die zullen gaan plaatsvinden, kunnen eventueel aanwezige archeologische waarden verloren gaan. Daarom is op basis van het Verdrag van Malta 1988, in het kader van een omgevingsvergunning voorafgaand aan de graafwerkzaamheden archeologisch onderzoek uitgevoerd. Het onderzoek is uitgevoerd conform de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie versie 3.3¹ en de Leidraad Inventariserend Veldonderzoek.² Het veldwerk is uitgevoerd op 29 oktober 2015.

De bevoegde overheid, de gemeente Midden-Drenthe, heeft een specifiek archeologisch beleid vastgesteld en beschikt over een Archeologische Verwachtings- of Beleidsadvieskaart.³ Het plangebied ligt op deze kaart in een zone met een hoge archeologische verwachting. Bij bodemingrepen dieper dan 30 cm en een oppervlakte groter dan 1.000 m² is archeologisch onderzoek verplicht.

De bevoegde overheid, de gemeente Midden-Drenthe, zal de resultaten van het onderzoek toetsen en een besluit nemen.

1.2 Onderzoeksdoel en vraagstellingen

Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting aan de hand van bestaande bronnen over bekende of verwachte landschappelijke, historische en archeologische waarden.

Het doel van het karterend booronderzoek is het toetsen van het opgestelde verwachtingsmodel door de intactheid van de bodemopbouw vast te stellen en de eventueel aanwezige archeologische resten en/of vindplaatsen te inventariseren.

De volgende onderzoeksvragen zullen worden beantwoord:

- Wat is de opbouw van de ondergrond en is het bodemprofiel intact?
- Zijn in het plangebied archeologische vindplaatsen aanwezig?
- Wat is te zeggen over de horizontale en verticale verspreiding van de archeologische waarden?
- Wat is de vermoedelijke aard en datering van de archeologische resten?

¹ SIKB, 2013.

² SIKB, 2006.

³ Tolsma, J en M.G. Marinelli, 2012:

Project: Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, karterend booronderzoek,

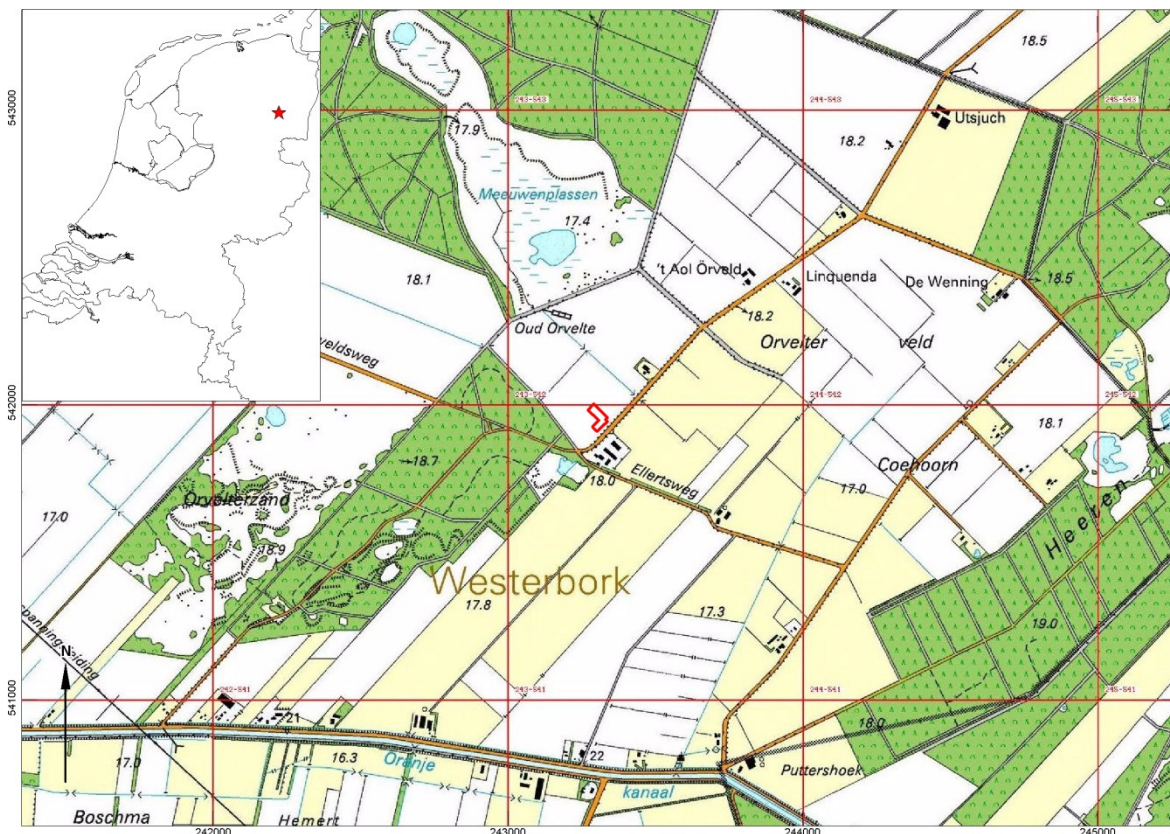
Orvelterveld 3 te Orvelte

Projectnummer: S150107

- In hoeverre worden eventueel aanwezige archeologische resten bedreigd door de voorgenomen ontwikkeling van het gebied?

1.3 Ligging en huidige situatie plangebied

Het plangebied is circa 2.000 m² groot en ligt aan het Orvelterveld 3 in Orvelte (afbeelding 1.1). Het terrein wordt in het zuidoosten begrensd door de weg Orvelterveld en aan de overige zijden door bouwland. Het plangebied is in gebruik als landbouwgrond. De hoogte van het maaiveld ligt op circa 17,8 m +NAP (Normaal Amsterdams Peil).⁴

Afbeelding 1.1: Het plangebied op de Topografische Kaart van Nederland 1:25.000 aangegeven met het rode kader (Bron: Topografische Dienst, 1998).

1.4 Toekomstige situatie plangebied

In het plangebied staat de bouw van een stal en een loods gepland, met een oppervlakte van respectievelijk 1.800 m² en 200 m². De ontgravingsdiepte bedraagt overwegend 50 cm en incidenteel 100 cm.

⁴ Hoogteligging van het plangebied op het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN) in m NAP geraadpleegd op www.ahn.nl

2 Bureauonderzoek

2.1 Methode

Tijdens het bureauonderzoek is met behulp van bestaande bronnen een gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel voor het plangebied opgesteld. Dit is gedaan door het raadplegen van voor de archeologie relevante (schriftelijke) bronnen. Voor het bureauonderzoek zijn met name gegevens over bekende archeologische vindplaatsen in en rond het plangebied verzameld. Dit is aangevuld met historisch en fysisch-geografisch onderzoek, waarbij informatie over vroeger grondgebruik is verkregen door de analyse van historische kaarten en tevens gegevens over de geologie, geomorfologie en bodem zijn bestudeerd.

2.2 Landschapsgenese

Voor het bepalen of, waar en uit welke periode archeologische resten kunnen worden verwacht, zijn de volgende bronnen met betrekking tot de landschapsgenese geraadpleegd:

- Geologische Kaart, schaal 1:600.000
- Geomorfologische Kaart, schaal 1:50.000
- Bodemkaart, schaal 1:50.000
- Relevante achtergrondliteratuur

Voor de geologische beschrijving is gebruik gemaakt van de Lithostratigrafische Indeling van de Ondiepe Ondergrond.⁵ Zie voor een overzicht van de geologische en archeologische perioden bijlage 1.

Geologie en geomorfologie

Het plangebied ligt in het noordelijk zandgebied, dat Drenthe en delen van Friesland, Groningen en Overijssel omvat.⁶ De ondergrond van dit gebied wordt gevormd door pleistocene afzettingen. Volgens de geologische overzichtskaart van Nederland schaal 1:600.000 komt in de ondergrond van het plangebied keileem voor. Deze afzettingen zijn afgezet tijdens het Elsterien (circa 475.000 tot 410.000 jaar geleden. Tijdens deze periode werd het noordelijk deel van Nederland voor de eerste maal met landijs bedekt.

Keileem ontstaat door deformatie van het sediment ten gevolge van de druk van het ijs. Het kan zowel sediment betreffen dat van oorsprong al onder het ijs aanwezig was, maar kan ook uit een combinatie of zelfs geheel bestaan uit sediment dat uitsmelt ten gevolge van de druk (bij toenemende druk neemt de temperatuur toe) aan de onderzijde van het ijs. Keileem bestaat vaak uit een mengsel van klei, zand en grind, dat zeer sterk is samengedrukt door het gewicht van het landijs.⁷ De keileem wordt tot het Laagpakket van Gieten van de Formatie van Drente gerekend. De keileem is van grote betekenis voor de waterhuishouding van het gebied. De grondwaterstanden zijn relatief hoog, omdat het water stagneert op de ondoorlatende leem.⁸

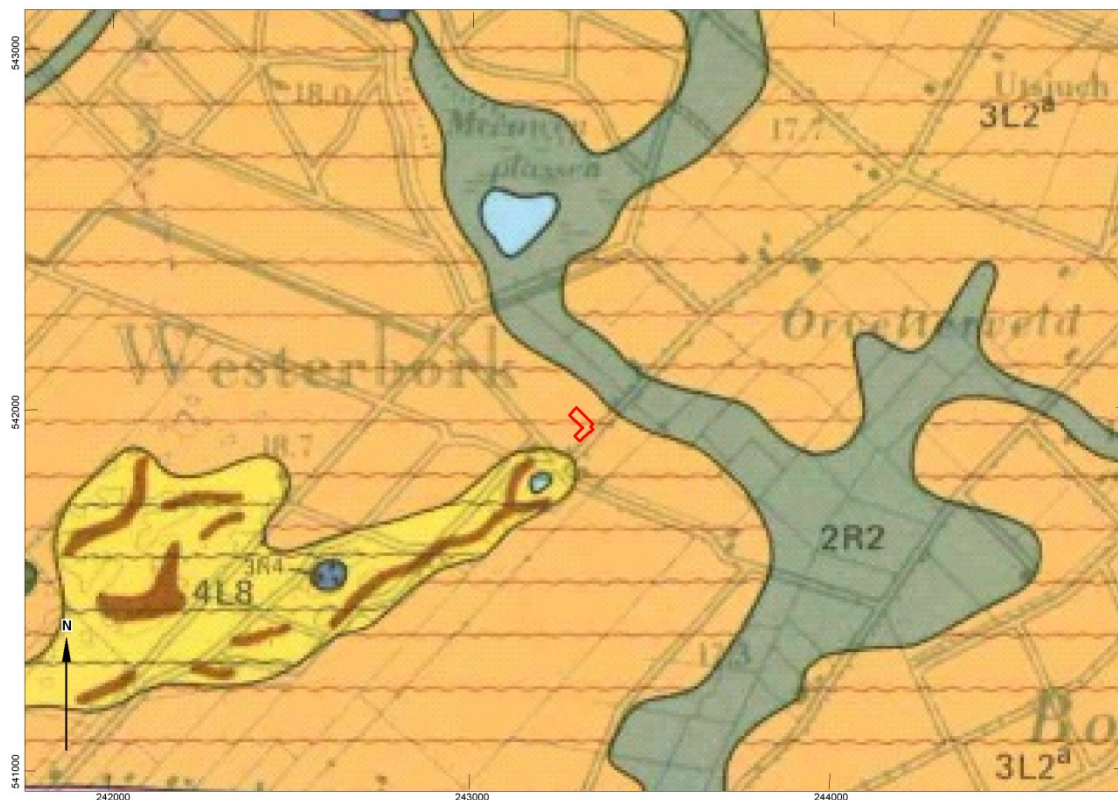
⁵ De Mulder *et al.* 2003 en via www.dinoloket.nl: Dinoloket, Standaarden, Lithostratigrafische Nomenclator van de Ondiepe Ondergrond.

⁶ Berendsen 2005.

⁷ Berendsen 2004, 166

⁸ Berendsen 2004, 166

Op bovengenoemde afzettingen bevindt zich een dunne laag dekzand. Dit dekzand is afgezet tijdens de laatste ijstijd, het Weichselien (120.000 – 11.755 jaar geleden). In de koudste en droogste perioden van het Weichselien, met name in het Laat-Pleniglaciaal (circa 29.000 – 15.700 jaar geleden) en Laat-Glaciaal (circa 15.700 – 11.755 jaar geleden), was de vegetatie vrijwel verdwenen, waardoor op grote schaal verstuiving kon optreden. Hierbij is dekzand over de keileem afgezet. Dit (vaak lemige) zand is kalkloos, fijnkorrelig, goed afgerond, goed gesorteerd en arm aan grind en wordt tot het Laagpakket van Wierden van de Formatie van Boxtel gerekend. Het reliëf van de dekzanden wordt gekenmerkt door vlaktes, depressies en dekzandkopjes, afgewisseld met langgerekte ruggen.

LEGENDA

3L2a grondmorene al dan niet met welvingen bedekt met dekzand relatief laag gelegen

4L8 lage landduinen met bijbehorende vlakten en laagten

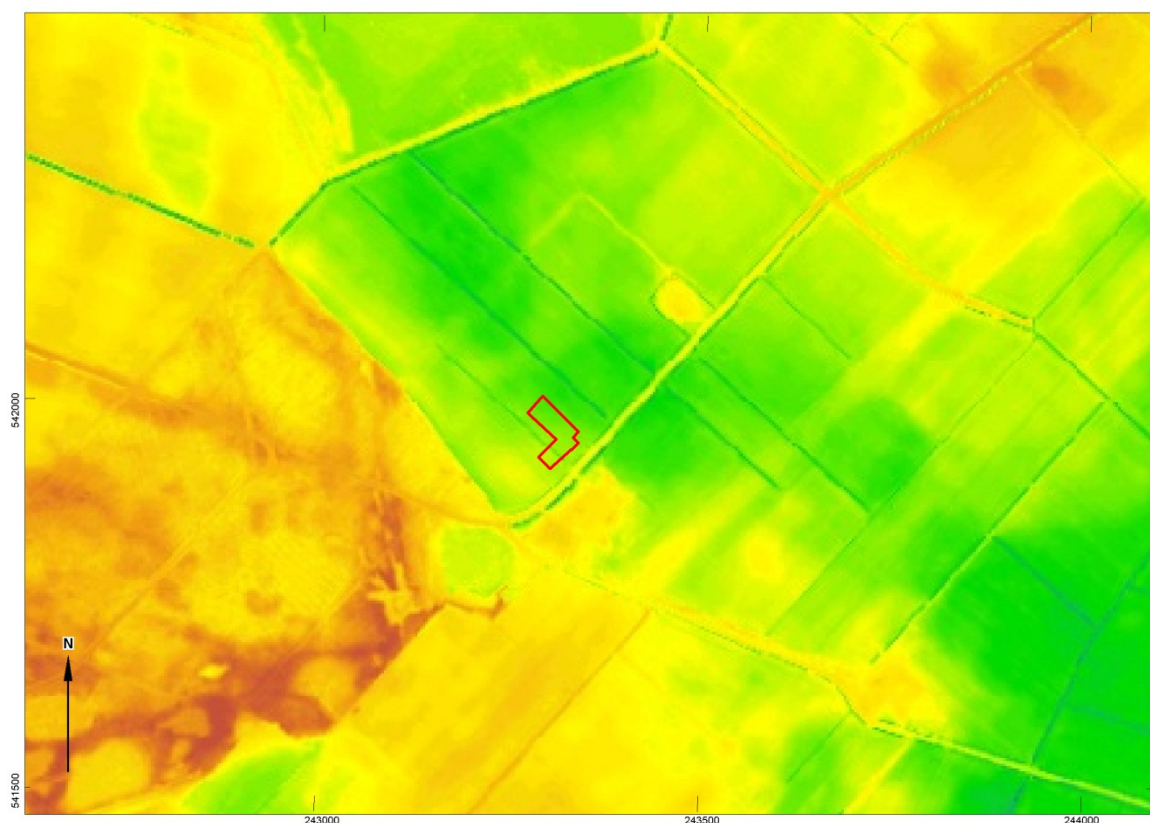
2R2 dalvormige laagte zonder veen

4K2 rug mogelijk door tektonische bewegingen ontstaan bedekt met dekzand

Afbeelding 2.1: Ligging van het plangebied op de Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000, aangegeven met het rode kader (Bron: Stichting voor Bodemkartering en Rijks Geologische Dienst 1978, blad 17 Beilen).

De onderzoekslocatie ligt op de geomorfologische kaart in een grondmorenevlakte al dan niet met welvingen (afbeelding 2.1, code 3L2a) waar overheen dekzand is afgezet. Een grondmorene bestaat grotendeels uit keileem. Op basis van de hoogtekaart kan geconcludeerd worden dat het plangebied relatief laag in de grondmorene vlakte ligt, aan de rand van een dal-vormige laagte zonder veen.

In het Holoceen (de laatste 11.755 jaar) is het klimaat warmer en vochtiger geworden en is het landschap door geologische processen weinig veranderd. Door de toenemende vegetatie is het dekzand vastgelegd en hebben de beken zich ingesneden, waarbij beekdalen zijn ontstaan. In het Holoceen kon door de verbeterde klimaatomstandigheden bodemvorming optreden in het dekzand en in de nattere delen op grote schaal veenvorming. In de omgeving van het plangebied lag naar verwachting een veengebied. Het veen behoort tot het Laagpakket van Griendsveen van de Formatie van Nieuwkoop. Het veen is ontgonnen / afgegraven.

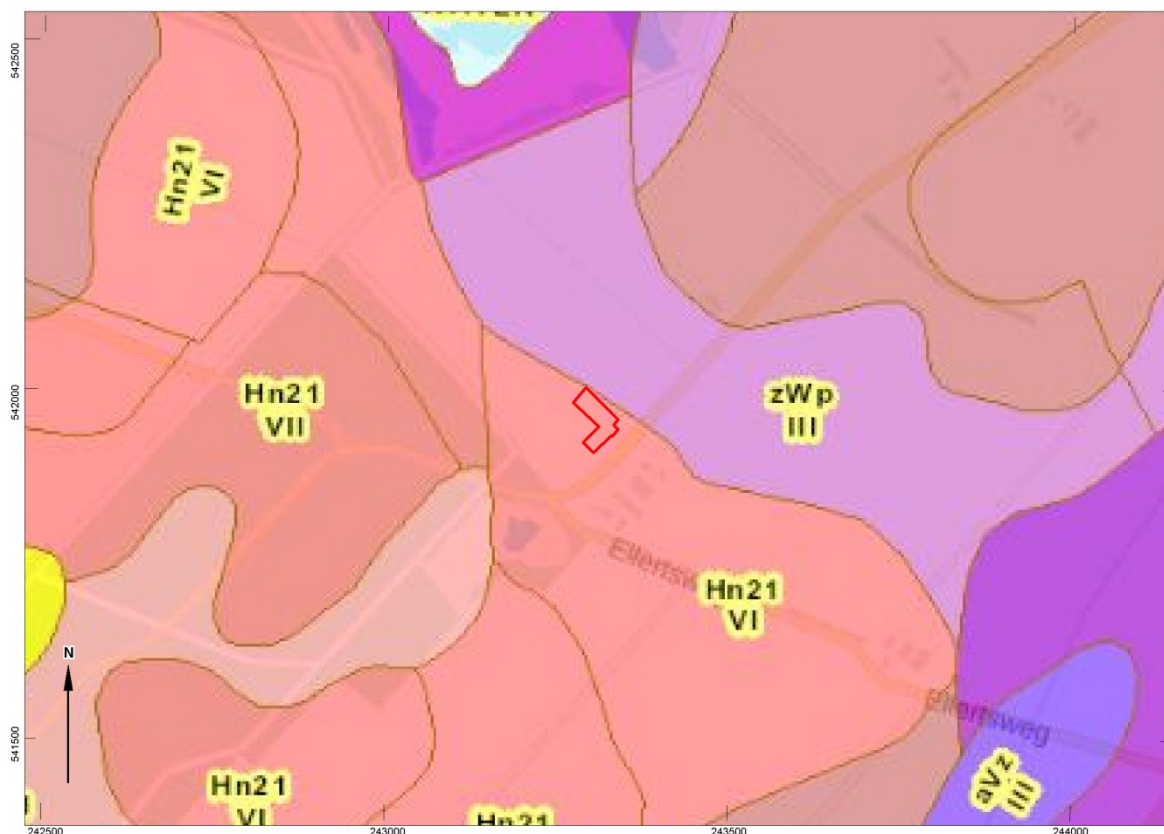

Afbeelding 2.2: Ligging van het plangebied op het Actueel Hoogtebestand van Nederland (AHN), aangegeven met het rode kader (Bron: www.ahn.nl).

Bodem

Naar verwachting heeft zich in het plangebied een veldpodzolgrond (code Hn21) ontwikkeld in dekzand.

De podzolgronden bestaan uit een humeuze, donkere bovengrond (Ap-horizont), die circa 25 cm dik is, waaronder een E-horizont (uitspoelingshorizont) aanwezig is. Hieronder ligt de bruingekleurde B-horizont (inspoelingshorizont), die geleidelijk overgaat in de natuurlijk ondergrond (C-horizont). Afhankelijk van de vroegere bodembewerking is de oorspronkelijke A-, E- en/of B-horizont in meer of mindere mate intact.

LEGENDA

- Hn21** veldpodzolgrond
- zWp** moerige podzolgronden
- aVz** eerdveengronden

Afbeelding 2.3: Ligging van het plangebied op de Bodemkaart van Nederland, aangegeven met het rode kader (Bron: archis3).

2.3 Archeologische waarden in en rondom het plangebied

In deze paragraaf wordt gekeken of binnen en rond het plangebied archeologische en/of ondergrondse bouwhistorische waarden bekend zijn. Hiervoor zijn de volgende bronnen binnen de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) geraadpleegd:

- Centraal Archeologisch Archief (CAA)
- Centraal Monumenten Archief (CMA)
- Archeologisch Informatie Systeem (ARCHIS II)

Daarnaast zijn de volgende bronnen geraadpleegd:

- Archeologische Verwachtings- en Beleidskaart van de gemeente Midden-Drenthe

Op de Archeologische Verwachtingskaart van de gemeente Midden-Drenthe heeft het plangebied een hoge archeologische verwachtingswaarde. Vanwege het gedetailleerde schaalniveau en het beleid van de gemeente wordt deze kaart als leidend beschouwd. Met het blauwe raster wordt een gedocumenteerde bodemverstoring aangegeven, zoals ten zuidoosten van het plangebied.

	Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd...
	Terrein van zeer hoge archeologische waarde.....
	Terrein van hoge archeologische waarde.....
	Terrein van archeologische waarde.....
	50 m buffer rond geregistreerde archeologische terreinen.....
	Aanvullingen op geregistreerde monument.....{
	Hoge verwachting.....
	Middelhoge verwachting.....
	Lage verwachting.....
	Beekdalen (Provinciaal belang).....
	Mogelijke pingoruïnes, inclusief offerveentjes.....
	Niet gekarteerd.....
	Verstoorde gebieden met herkomst gegevens....
	Bebouwing van voor WO II.....

Signaalgebieden

	Gebied met mogelijke voordes.....
	Oude structuur zichtbaar (verkaveling/wijken).....
	Essen (Provinciaal belang) (bron: POP).....
	Overige gebieden van Provinciaal belang.....
	Invloedgebied Drentse Aa (Provinciaal belang)

Celtic fields, AMK-status

	I 1: Geen AMK-terrein o.b.v. RAAP-rapport.....
	I 2: AMK-terrein o.b.v. RAAP-rapport.....
	Nieuwe grens celtic field o.b.v. RAAP-rapport.

Afbeelding 2.4: Ligging van het plangebied op de Archeologische Verwachtings- en Beleidskaart Noord van de gemeente Midden-Drenthe, aangegeven met het rode kader (Bron: Oranjewoud 2012).

Uit de archieven en ARCHIS II van de RCE blijkt dat binnen het plangebied geen archeologische monumenten, waarnemingen en onderzoeksmeldingen aanwezig zijn (bijlage 2). Ten noordoosten en ten zuidwesten van het plangebied bevindt zich een archeologisch monument, en ten oosten van het plangebied wordt een archeologisch onderzoek vermeld.

Uit de directe omgeving zijn twee monumenten bekend.

Monumentnummer 14.307 ligt circa 500 meter ten noordoosten van het huidige plangebied en betreft een monument van hoge waarde. Toponiem Oude-Orvelte. Het terrein heeft een oppervlakte van circa 72.706 m² en bevat sporen uit de middeleeuwen. Hier lag vanaf de 14^e tot de 17^e eeuw het wegdorp Orvelterveen.

Monumentnummer 9584 ligt circa 150 meter ten zuidwesten van het huidige plangebied en betreft een monument van archeologische waarde. Toponiem Orvelterzand, Ellertsweg. Het terrein heeft een oppervlakte van 23.537 m² en bevat sporen van bewoning uit het laat paleolithicum (waarnemingsnummers 57559 en 214745: vuurstenen artefacten en afslagen).

2.4 Historische ontwikkeling

Voor de historische ontwikkeling is historisch kaartmateriaal en relevante achtergrondliteratuur geraadpleegd, dat in onderstaande paragraaf is weergegeven.

Vermoedelijk ontstond Orvelte op de huidige plaats tussen de 11^e en 13^e eeuw. De naam komt uit een samentrekking van 'over het veld' of, zoals de Drent het zal zeggen, 'Oer 't veld'. De vroegste vermelding van het dorp is gevonden in een akte uit 1362 waarin een landbouwer uit Orvelte wordt genoemd. In 1612 heeft Orvelte 13 landbouwers die hun land moesten veroveren tussen het overal aanwezige bos. De landerijen werden bij voorkeur gekozen in de buurt van hoger gelegen gronden, geschikt voor akkerbouw. De lager gelegen gronden werden benut als hooi- en weiland

In de loop der tijd vormden de akkers al gauw een aaneengesloten complex, de es genoemd. Deze es werd beschermd door aangelegde houtwallen en stroken bos. Vanaf de late middeleeuwen tot aan de twintigste eeuw werd een steeds groter deel van het grondgebied van de dorpsbewoners in beslag genomen door de heide.

Om de essen vruchtbaar te houden hadden de boeren namelijk veel mest nodig. Deze mest verkreeg men vooral door de steeds groter wordende schaapskudde. De schapen namen genoeg met hetgeen de heide hen bood.

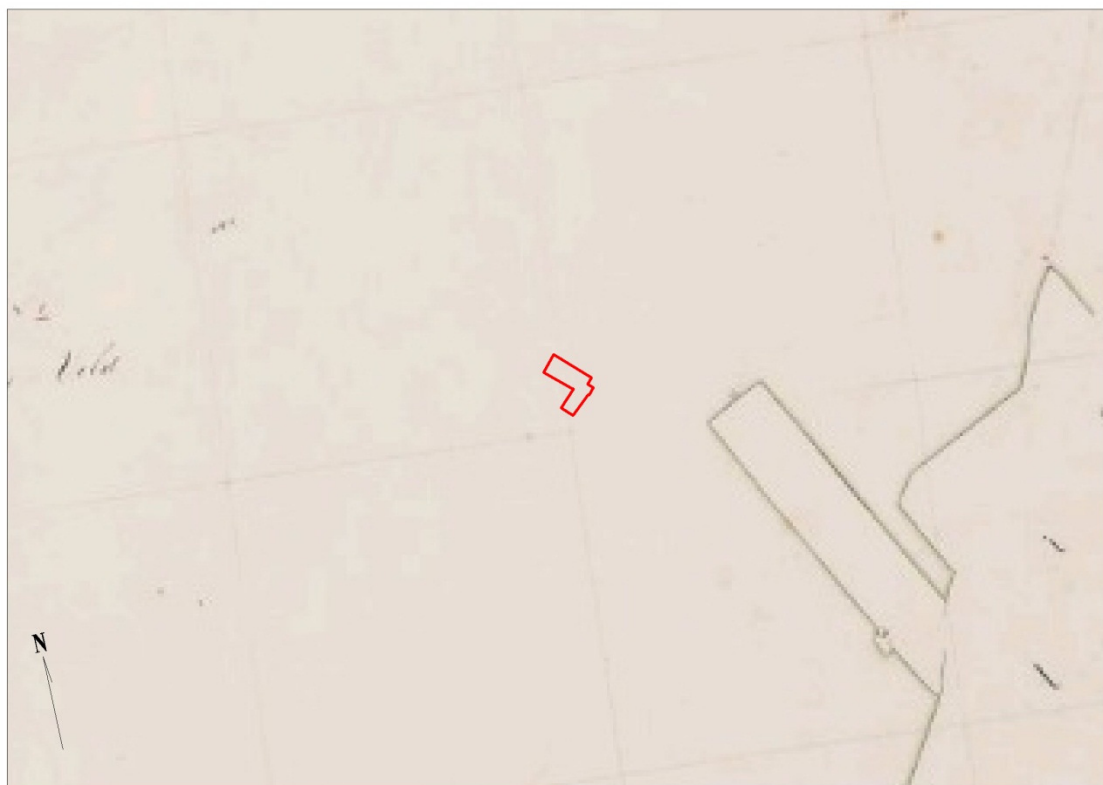
Bij Orvelte lag voldoende heide om de gehele kudde, die soms uit wel 2000 schapen bestond, te voeden.

De schapen werden 's morgens verzameld op de Brink om gezamenlijk met de herder naar de hei te vertrekken. Elke namiddag leidde hij de dieren terug naar het dorp. Vanaf de Brink wist elk dier zonder hulp de eigen stal te vinden. Het was nl. zo dat de kudde niet in eigendom was van de herder. Deze stond in dienst van de boeren, die ook de schapen leverden aan de kudde. De boeren zorgden ervoor dat alle schapen weer op stal stonden. Het ging hun immers om de mest en die werd in de stal opgevangen. Het is dus geen wonder dat elke boerderij één of meerder schaapskooien had.⁹

Op het minuutplan uit het begin van de 19e eeuw (afbeelding 2.5)¹⁰ is te zien dat het plangebied in het Elders Veld ligt, het plangebied en omgeving is nog niet in cultuur gebracht. Op de kaart uit 1830-1850 (afbeelding 2.6) is de situatie niet wezenlijk gewijzigd. Op de kaart uit 1904 (afbeelding 2.7) is het plangebied nog niet in cultuur gebracht. Hogere delen in het landschap in de omgeving van het plangebied zijn met arceringen aangegeven. Tevens zijn vennen in de omgeving van het plangebied afgebeeld. Het ven ten zuidwesten van het plangebied is niet afgebeeld. Op de kaart uit 1954 (afbeelding 2.8) is het plangebied in cultuur gebracht en zijn wegen aangebracht. Het plangebied bestaat uit landbouwgrond en ligt aan een voorloper van het Orvelterveld.

⁹ <http://www.orvelte.net/over-orvelte/geschiedenis/>

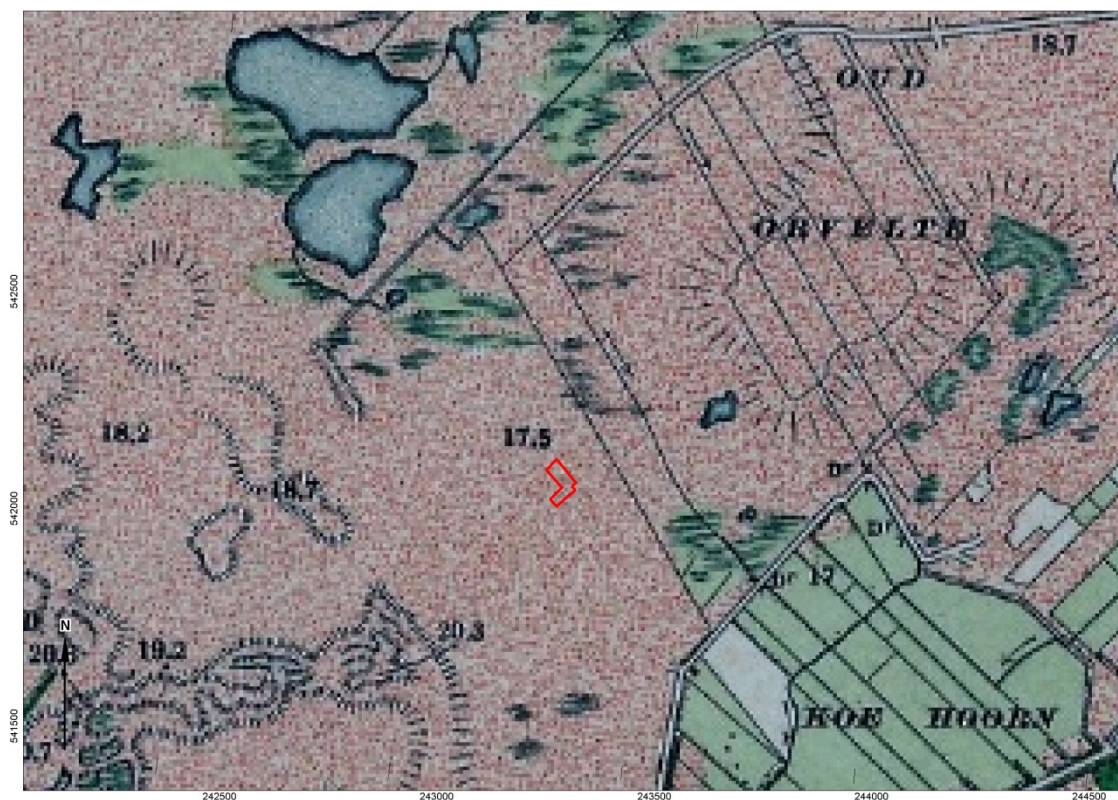
¹⁰ www.watwaswaar.nl Minuutplannen zijn de oorspronkelijke kadastrale kaarten die zijn vervaardigd vanaf 1811 en 1812 in navolging van de Fransen o.l.v. Napoleon Bonaparte. Het zijn grondbeschrijvingen (kadasters) van de gemeenten met hierop aangegeven de percelen, perceelnummers en gebouwen.

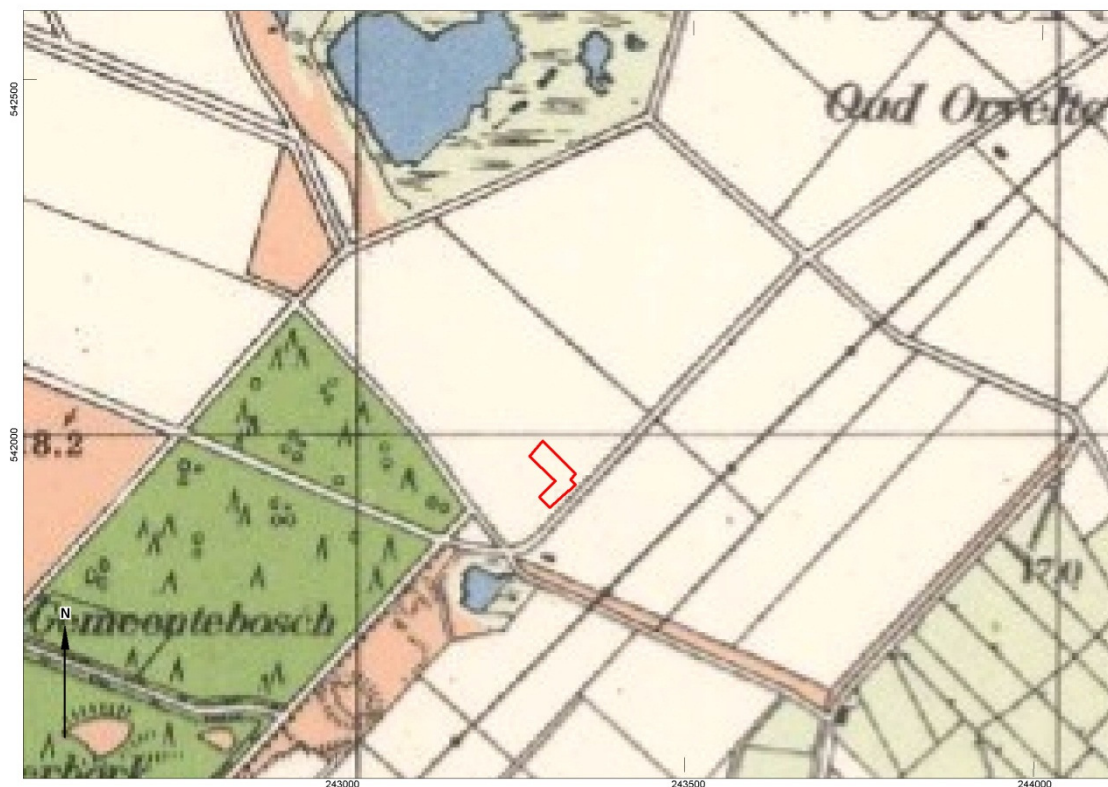
Afbeelding 2.5: Ligging van het plangebied op het minuutplan uit het begin van de 19^e eeuw, aangegeven met het rode kader (Bron: www.watwaswaar.nl).

Afbeelding 2.6: Ligging van het plangebied op de kaart uit circa 1830-1855, aangegeven met het rode kader (Bron: www.watwaswaar.nl).

Afbeelding 2.7: Ligging van het plangebied op de kaart uit 1904, aangegeven met het rode kader (Bron: www.watwaswaar.nl).

Afbeelding 2.8: Ligging van het plangebied op de kaart uit circa 1954, aangegeven met het rode kader (Bron: www.watwaswaar.nl).

Bodemverstoring

Binnen het plangebied zijn geen bodemverontreinigingen, saneringen of ondergrondse olietanks, benzinepompinstallaties en dergelijke bekend waardoor archeologische resten mogelijk verloren zijn gegaan.¹¹

¹¹ www.bodemloket.nl

2.5 Gespecificeerde archeologische verwachting

Op basis van bovenstaand bureauonderzoek is voor het plangebied een gespecificeerde archeologische verwachting opgesteld, waarvan de essentie is weergegeven in tabel 2.1.

Op de Gemeentelijke Archeologische Verwachtings- en Beleidskaart heeft het plangebied een hoge archeologische verwachtingswaarde.

Als woon- en verblijfplaats kozen de prehistorische bewoners vaak voor de flanken van hoger liggende terreingedeelten in het landschap, bij voorkeur in de buurt van water. Het plangebied ligt in een laag deel van de grondmorenevlakte, maar de dalvormige laagte direct ten oosten van het plangebied was in deze periode misschien watervoerend. Bovendien ligt op circa 150 meter van het plangebied verwijderd een bekende vuursteenvindplaats (monumentnummer 9584). Daarom geldt voor het plangebied een hoge archeologische verwachting voor het paleolithicum en mesolithicum. Archeologische resten uit deze periode bestaan uit fragmenten aardewerk en bewerkt vuursteen, maar ook uit ondiepe grondsporen zoals haardkuilen. Het sporenniveau wordt verwacht onder de bouwvoor, in de bovengrond van de podzolbodem.

Vanaf het neolithicum schakelt de prehistorische mens geleidelijk over van jagen/verzamelen naar landbouw en veeteelt. Door deze overschakeling kan men het nomadische bestaan achter zich laten en overschakelen op een sedentaire levenswijze. De nederzittingslocaties blijven vanaf het neolithicum tot en met de vroege middeleeuwen hetzelfde. Nog steeds verkiest men hogere, droge gebieden maar de mens werd minder afhankelijk van open water omdat vanaf deze periode waterputten werden geslagen. Er zijn geen vondsten bekend in de nabije omgeving van het plangebied. Voor bovengenoemde periode geldt op basis van bovengenoemde redenen voor het plangebied een lage verwachting. Archeologische resten uit deze periode bestaan niet alleen uit fragmenten aardewerk, maar ook uit diepere grondsporen zoals paalgaten en afvalkuilen. Het sporenniveau wordt verwacht onder de bouwvoor en kan tot diep in de C-horizont reiken.

Het plangebied ligt in het buitengebied van Orvelte en is pas laat ontgonnen. Op basis van de kaarten wordt geen historische bebouwing in het plangebied verwacht. Daarom geldt een lage verwachting voor nederzittingsresten uit de periode late middeleeuwen tot en met de nieuwe tijd. Het sporen niveau uit deze periode kan vanaf het maaiveld worden verwacht.

Periode	Verwachting	Verwachte kenmerken vindplaats	Diepteligging sporen
laat-paleolithicum – mesolithicum	hoog	Bewoningssporen, tijdelijke kampementen: vuursteen artefacten, haardkuilen	Onder de bouwvoor in de bovengrond van de podzolbodem
neolithicum – vroege middeleeuwen	laag	Nederzetting: cultuurlaag, fragmenten aardewerk, natuursteen, gebruiksvoorwerpen	Onder de bouwvoor tot diep in de C-horizont
late middeleeuwen – nieuwe tijd	laag		vanaf maaiveld

Tabel 2.1: Archeologische verwachting per periode.

3 Inventariserend Veldonderzoek

3.1 Methode

Op basis van het gespecificeerde verwachtingsmodel uit het bureauonderzoek is aan de hand van de Leidraad Inventariserend Veldonderzoek¹² een karterend booronderzoek met een boordichtheid van ten minste 20 boringen per hectare uitgevoerd. Hiermee is het onderzoek karterend voor zowel vuursteenvindplaatsen uit de steentijd als voor nederzettingsresten uit de latere perioden. Aangezien het plangebied circa 2.000 m² groot is, zijn in totaal 6 boringen gezet. Vanwege het geringe oppervlak en de terreinomstandigheden (bebouwing, verhardingen, begroeiing etc.) zijn de boringen zo gelijkmatig mogelijk over het plangebied verdeeld. De exacte boorlocaties zijn ingemeten met een meetlint.

Er is geboord met een Edelmanboor met een diameter van 15 cm. De boringen zijn uitgevoerd tot minimaal 25 cm in de C-horizont. Het opgeboorde sediment is gezeefd over een zeef met een maaswijdte van 3 x 3 mm en/of verbrokken en versneden en geïnspecteerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren. De boringen zijn lithologisch beschreven conform de NEN 5104¹³ en bodemkundig¹⁴ geïnterpreteerd.

3.2 Beschrijving en interpretatie van de boorgegevens

De locaties van de boringen staan in bijlage 3 en de boorprofielen in bijlage 4. Binnen het terrein zijn geen hoogteverschillen waargenomen. Het terrein is dus relatief vlak.

De boringen binnen het plangebied laten een zeer uniforme bodemopbouw zien. Aan de basis van de boringen is een pakket matig fijn, matig siltig, geel zand aangetroffen. Dit zand is geïnterpreteerd als de C-horizont van het dekzand. Het wordt gerekend tot het Laagpakket van Wierden, dat onderdeel uitmaakt van de Formatie van Boxtel. Direct op de C-horizont ligt de bouwvoor (Ap-horizont). Deze bestaat uit matig tot sterk humeus, matig fijn zand. In boring 2 en 6 zijn in de bouwvoor veenbrokjes waargenomen. De grens tussen de Ap-horizont en de C-horizont is scherp.

3.3 Archeologische indicatoren

Bij de controle van het opgeboorde bodemmateriaal zijn geen archeologische indicatoren aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van een archeologische vindplaats.

3.4 Archeologische interpretatie

De natuurlijke veldpodzolgrond of is in het hele plangebied verstoord. Vuursteenvindplaatsen bestaan voornamelijk uit strooiing van fragmenten vuursteen en ondiepe grondsporen, zoals haardkuilen, en bevinden zich in de bovengrond van de oorspronkelijke podzolgrond. Aangezien de bodem is verstoord, zijn eventueel aanwezige vuursteenvindplaatsen verloren gegaan. De hoge verwachting voor vuursteenvindplaatsen kan daarom naar laag worden bijgesteld.

¹² SIKB 2006.

¹³ Nederlands Normalisatie-instituut 1989.

¹⁴ De Bakker en Schelling 1989.

Nederzettingsresten uit het neolithicum tot en met de nieuwe tijd bestaan niet alleen uit fragmenten aardewerk, maar ook uit diepere sporen zoals paalgaten en afvalkuilen. Deze sporen kunnen tot in de C-horizont reiken en zijn mogelijk nog intact. Tijdens het booronderzoek zijn echter geen archeologische resten of indicatoren aangetroffen, die wijzen op de aanwezigheid een vindplaats uit deze periode. Daarom kan de lage verwachting om archeologische waarden uit de perioden neolithicum tot en met de nieuwe tijd aan te treffen voor het plangebied worden gehandhaafd.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies en beantwoording onderzoeksvragen

- *Wat is de opbouw van de ondergrond en is het bodemprofiel intact?*

De ondergrond van het plangebied bestaat uit dekzand (Laagpakket van Wierden van de Formatie van Bortel). De oorspronkelijke bodem, een podzolgrond, is binnen het plangebied niet meer aanwezig. Direct op de C-horizont van het dekzand ligt de bouwvoor, die uit matig tot sterk humeus zand bestaat en in sommige boringen veenbrokjes bevat. De grens tussen de bouwvoor en de C-horizont is scherp.

- *Zijn in het plangebied archeologische vindplaatsen aanwezig?*

Tijdens het veldwerk zijn geen indicatoren aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van een archeologische vindplaats. Op grond van het bodemprofiel (een AC profiel met veenbrokjes die wijzen op afgraving van veen wordt geconcludeerd dat ook de top van het dekzand is vergraven. Daardoor zullen eventueel aanwezige vuursteenvindplaatsen uit het laat-paleolithicum en het mesolithicum zijn vernietigd.

Door het antwoord op bovenstaande vraag zijn de volgende twee onderzoeksvragen niet meer van toepassing:

- *Wat is te zeggen over de horizontale en verticale verspreiding van de archeologische waarden?*
- *Wat is de vermoedelijke aard en datering van de archeologische resten?*
- *In hoeverre worden eventueel aanwezige archeologische resten bedreigd door de voorgenomen ontwikkeling van het gebied?*

Er zijn naar verwachting geen archeologische vindplaatsen aanwezig.

De hoge archeologische verwachting uit het bureauonderzoek voor zowel vuursteenvindplaatsen uit het laat-paleolithicum en mesolithicum kan op grond van de resultaten van het veldonderzoek naar laag worden bijgesteld.

De lage verwachting voor archeologische resten uit de periode neolithicum tot en met de nieuwe tijd kan op grond van de resultaten van het veldwerk worden gehandhaafd.

4.2 Aanbevelingen

Op grond van de resultaten van het onderzoek wordt voor het plangebied geen vervolgonderzoek geadviseerd.

Met nadruk willen wij de opdrachtgever erop wijzen dat dit advies nog niet betekent dat al bodemverstorende activiteiten of daarop voorbereidende activiteiten kunnen worden ondernomen. De resultaten van dit onderzoek zijn beoordeeld door de bevoegde overheid (gemeente Midden-Drenthe), die vervolgens een besluit neemt.

Er is geprobeerd een zo gefundeerd mogelijk advies te geven op grond van de gebruikte onderzoeksmethoden. De aanwezigheid van archeologische sporen of resten in het plangebied kan nooit volledig worden uitgesloten. Synthegra wil de opdrachtgever er daarom op wijzen dat, mochten tijdens de geplande werkzaamheden archeologische waarden worden aangetroffen, conform artikel 53 van de Monumentenwet uit 1988 (herzien in 2007) een meldingsplicht geldt bij de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap of bij de hem vertegenwoordigende bevoegde overheid zowel de provinciaal archeoloog, dhr. Wijnand van der Sanden als de gemeente Midden-Drenthe, dhr. Saco van Veen.

Literatuur en kaarten

Literatuur

Bakker, H. de en J. Schelling, 1989: *Systeem van bodemclassificatie voor Nederland, de hogere niveaus*. Staring Centrum, Wageningen.

Berendsen, H.J.A., 2004: *De vorming van het land*. Van Gorcum, Assen.

Berendsen, H.J.A., 2005: *Landschappelijk Nederland*. Van Gorcum, Assen.

Mulder, E.F.J. de, M.C. Geluk, I.L. Ritsema, W.E. Westerhoff en T.E. Wong, 2003: *De ondergrond van Nederland*. Wolters-Noordhoff, Groningen/Houten

Nederlands Normalisatie-instituut, 1989: *NEN 5104 Geotechniek - Classificatie van onverharde grondmonsters*. Nederlands Normalisatie-instituut, Delft.

Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer, 2006: *Leidraad inventariserend veldonderzoek; Deel: karterend booronderzoek (aanvulling op de KNA 3.1)*. SIKB, Gouda.

Stichting Infrastructuur Kwaliteitsborging Bodembeheer, 2010: *Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie, versie 3.2*. SIKB, Gouda.

Tolsma, J en M.G. Marinelli, 2012: Archeologische verwachtings- en beleidskaart gemeente Midden-Drenthe, Oranjewoud rapport Heerenveen.

Kaarten

Stichting voor Bodemkartering, 1978. *Geomorfologische kaart van Nederland, schaal 1:50.000, kaartblad 17 West en Oost Beilen/Roswinkel*. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

TNO Bouw en Ondergrond, 2008: *Geologische overzichtskaart van Nederland 1:600.000* (www.dinoloket.nl)

Topografische Dienst, 1998: *Topografische kaart van Nederland, schaal 1:25.000*. Emmen.

Internet (geraadpleegd oktober 2015)

www.archis2.archis.nl

www.ahn.nl

www.bodemloket.nl

www.dinoloket.nl

Project: Bureauonderzoek en Inventariserend Veldonderzoek, karterend booronderzoek,

Orvelterveld 3 te Orvelte

Projectnummer: S150107

<http://www.orvelte.net/over-orvelte/geschiedenis/>
www.watwaswaar.nl

Bijlagen:

**Bijlage 1: Overzicht van relevante geologische en archeologische
 tijdvakken**

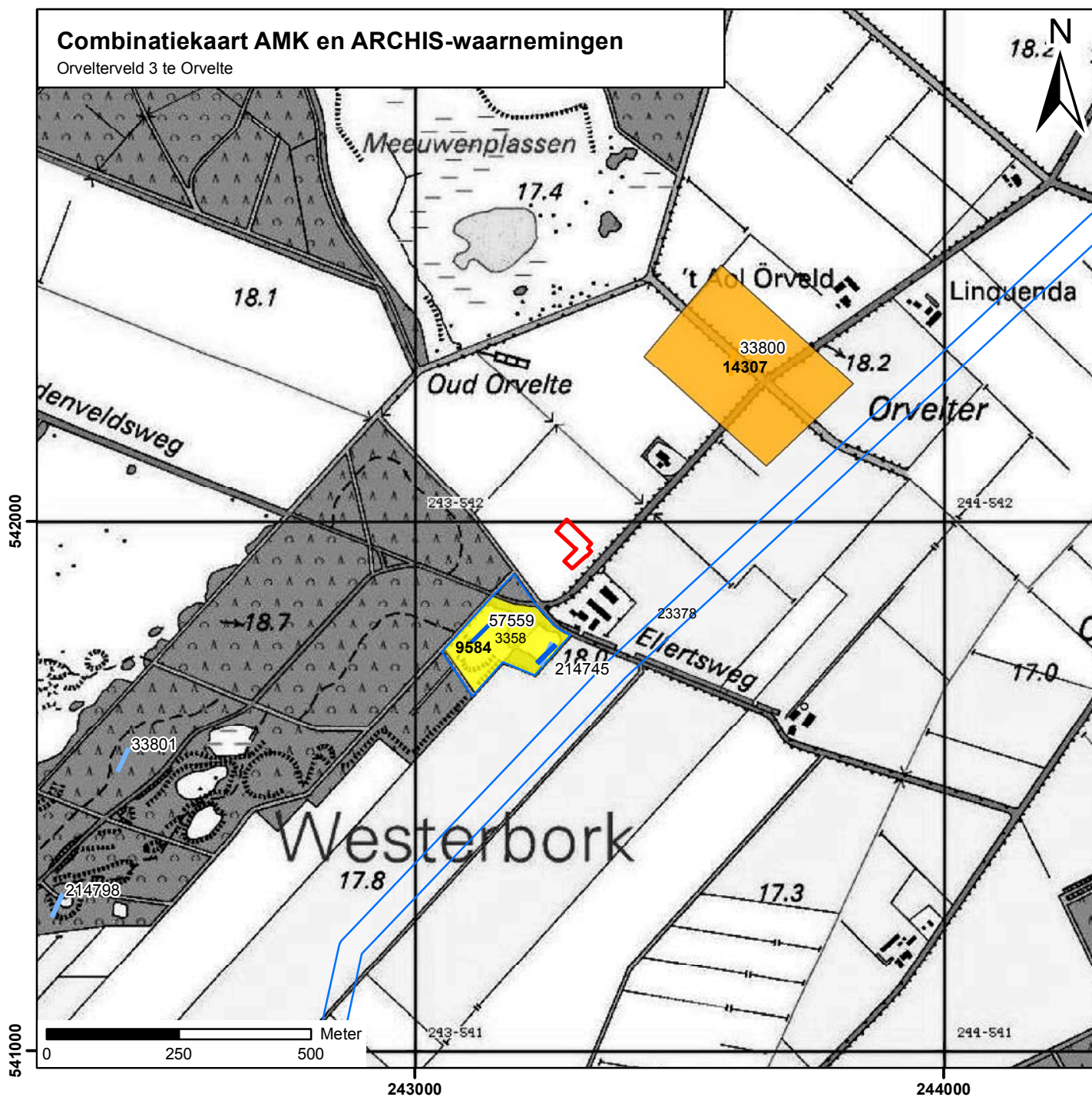
Overzicht geologische en archeologische tijdvakken

Ouderdom in jaren	Chronostratigrafie					MIS	Lithostratigrafie					
11.755 12.745 13.675 14.025 15.700 29.000 50.000 75.000 115.000 130.000	Kwartair	Laat	Holoceen			1	Formaties: Naaldwijk (marien), Nieuwkoop (veen), Echteld (fluviaal)		Formatie van Beegden			
			Laat-Weichselien (Laat-Glaciaal)	Late Dryas (koud)	2	Formatie van Kreftenheye						
				Allerød (warm)								
				Vroege Dryas (koud)								
				Bølling (warm)								
				Laat-Pleniglaciaal				3				
			Midden-Weichselien (Pleniglaciaal)	Midden-Pleniglaciaal								
			Vroeg-Pleniglaciaal	4								
			Vroeg-Weichselien (Vroeg-Glaciaal)	5a								
				5b								
				5c								
				5d								
			Eemien (warme periode)					5e		Eem Formatie		
			370.000 410.000 475.000 850.000	Midden	Midden			Saalien (ijstijd)		6	Formatie van Urk	Formatie van Drente
								Holsteinien (warme periode)		Formatie van Sterksel		
Elsterien (ijstijd)												
Cromerien (warme periode)												
Pre-Cromerien												
2.600.000	Vroeg	Vroeg										

Cal. jaren v/n Chr.	¹⁴ C jaren	Chronostratigrafie		Pollen zones	Vegetatie	Archeologische perioden		
1950	0	Laat	Subatlanticum koeler vochtiger	Vb2	Loofbos eik en hazelaar overheersen haagbeuk veel cultuurplanten rogge, boekweit, korenbloem	Nieuwe tijd		
- 1500				Vb1		Middeleeuwen		
- 450 0 12				Va		Romeinse tijd		
- 800	815	Midden	Subboreaal koeler droger	IVb	Loofbos eik en hazelaar overheersen beuk>1% invloed landbouw (granen)	Bronstijd		
- 2000	2650			IVa		Neolithicum		
3755	5000		Atlanticum warm vochtig	III	Loofbos eik, els en hazelaar overheersen in zuiden speelt linde een grote rol		Mesolithicum	
- 4900								
- 5300								
7020	8000	Vroeg	Boreaal warmer	II	den overheerst hazelaar, eik, iep, linde, es			
8240	9000		Preboreaal warmer	I	eerst berk en later den overheersend			
- 8800	10.150	Laat-Pleistoceen Weichselien (ijstijd)	Laat- Weichselien (Laat- Glaciaal)	Late Dryas	LW III	parklandschap	Laat-Paleolithicum	
11.755	10.800			Allerød	LW II	dennen- en berkenbossen		
12.745	11.800			Vroege Dryas	LW I	open parklandschap		open vegetatie met kruiden en berkenbomen
13.675	12.000			Bølling				
14.025	13.000		Midden- Weichselien (Pleniglaciaal)			perioden met een poolwoestijn en perioden met een toendra		
15.700								
- 35.000								
75.000		Vroeg- Weichselien (Vroeg- Glaciaal)			perioden met bos en perioden met een subarctisch open landschap	Midden-Paleolithicum		
115.000		Eemien (warme periode)					loofbos	
130.000								
- 300.000		Midden-Pleistoceen	Saalien (ijstijd)			Vroeg-Paleolithicum		

Chronostratigrafie voor Noordwest-Europa volgens Zagwijn (1974), Vandenberghe (1985) en De Mulder *et al.* (2003). Lithostratigrafie volgens De Mulder *et al.* (2003). Mariene isotoop stadium (MIS) volgens Bassinot *et al.* (1994). Atmosferische data volgens Stuiver *et al.* (1998). Zuurstofisotoop calibratie (OxCal) versie 3.9 Bronk Ramsey (2003), toegepast op het Laat-Weichselien en het Holoceen. Archeologische periode-indeling en ouderdom volgens de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek (ROB). Vegetatie bewerkt volgens Berendsen (2000). Pollenzones volgens P. Vos & P. Kiden (2005).

Bijlage 2: Combinatiekaart IKAW, AMK en Archis waarnemingen

Legenda

Begindatering

- Paleolithicum
- Mesolithicum
- Middeleeuwen onbepaald

Archeologisch monument + monumentnummer

- Terrein van archeologische waarde
- Terrein van hoge archeologische waarde
- Terrein van zeer hoge archeologische waarde
- Terrein van zeer hoge archeologische waarde, beschermd
- plangebied

Bijlage 3: Boorpuntenkaart

S150107 BO-IVO-K Orvelterveld 3 te Orvelte

boorpuntenkaart

schaal 1:1000
formaat A4

542000

541900

N

0

30

60

meters

243200

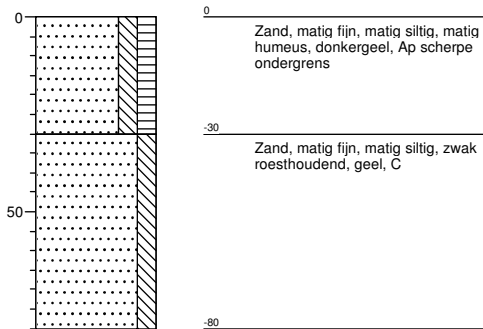
243300

243400

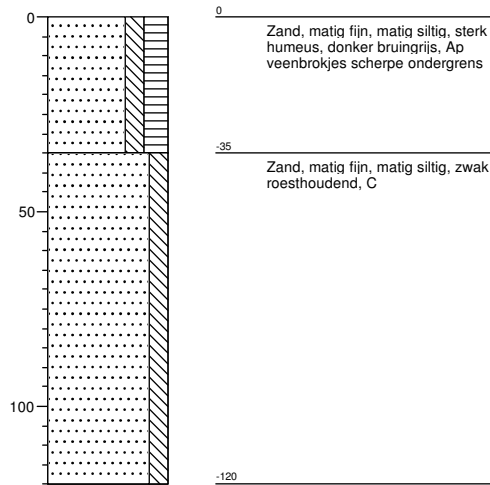

Bijlage 4: Boorprofielen

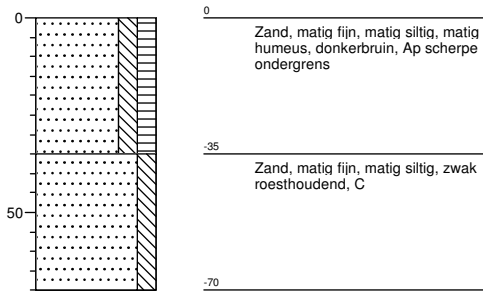
Boring: 1

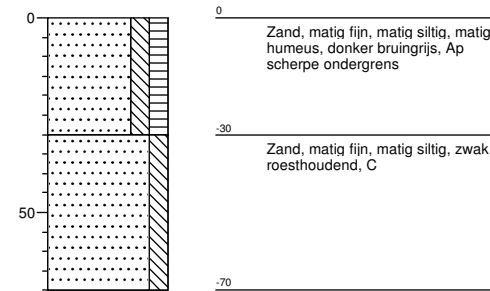
Boring: 2

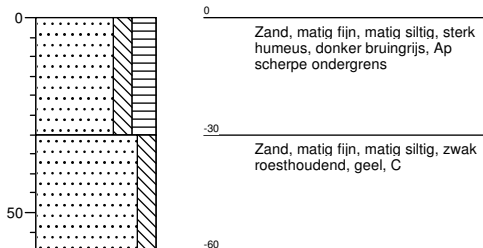
Boring: 3

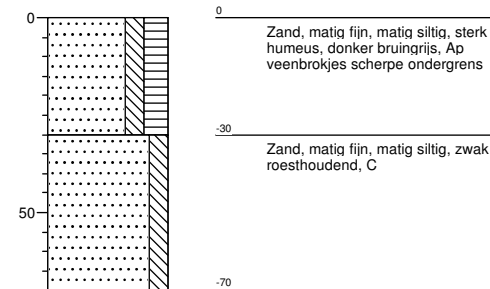
Boring: 4

Boring: 5

Boring: 6

Legenda (conform NEN 5104)

grind

	Grind, siltig
	Grind, zwak zandig
	Grind, matig zandig
	Grind, sterk zandig
	Grind, uiterst zandig

zand

	Zand, kleiig
	Zand, zwak siltig
	Zand, matig siltig
	Zand, sterk siltig
	Zand, uiterst siltig

veen

	Veen, mineraalarm
	Veen, zwak kleiig
	Veen, sterk kleiig
	Veen, zwak zandig
	Veen, sterk zandig

klei

	Klei, zwak siltig
	Klei, matig siltig
	Klei, sterk siltig
	Klei, uiterst siltig
	Klei, zwak zandig
	Klei, matig zandig
	Klei, sterk zandig

leem

	Leem, zwak zandig
	Leem, sterk zandig

overige toevoegingen

	zwak humeus
	matig humeus
	sterk humeus
	zwak grindig
	matig grindig
	sterk grindig

geur

	geen geur
	zwakke geur
	matige geur
	sterke geur
	uiterste geur

olie

	geen olie-water reactie
	zwakke olie-water reactie
	matige olie-water reactie
	sterke olie-water reactie
	uiterste olie-water reactie

p.i.d.-waarde

	>0
	>1
	>10
	>100
	>1000
	>10000

monsters

	geroerd monster
	ongeroerd monster
	volumering

overig

	bijzonder bestanddeel
	Gemiddeld hoogste grondwaterstand
	grondwaterstand
	Gemiddeld laagste grondwaterstand

	slib
	water

Quickscan natuurwaardenonderzoek Orvelteveld (ongenummerd) in Orvelte

In het kader van de Flora- & Faunawet en natuurbeschermingswet

Colofon

Quickscan natuurwaardenonderzoek
Ootmarsumsestraat 6-8 Denekamp

In het kader van de Flora- & Faunawet en natuurbeschermingswet

Uitgevoerd door: Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: Van Westreenen
Contactpersoon: dhr. B. Wopereis

Projectnummer en versie: 588B, versie 1.0		Status: concept
Projectleider: Ing. P. Leemreise	Veldmedewerker(s): Ing. P. Leemreise	Rapportdatum: 4 november 2015
Ligging projectgebied: Orvelteveld (ongenummerd) in Orvelte		

Correspondentieadres:
Postbus 206
7480 AE Haaksbergen
info@natuurbankoverijssel.nl

@natuurbankOverijssel

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	3
1. Inleiding.....	4
2. Het plangebied.....	5
2.1 Situering.....	5
2.2 Beschrijving van het plangebied.....	5
3 Voorgenomen activiteiten.....	6
3.1 Algemeen.....	6
3.2 Mogelijk effect van de voorgenomen activiteiten op beschermde soorten en/of –nesten.....	6
3.3 Vaststellen van de invloedssfeer.....	6
3.4 Vaststellen van het onderzoeksgebied.....	7
4. Gebiedsbescherming.....	7
4.1 Algemeen.....	7
4.2 Natura 2000-gebied.....	7
4.3 Ecologische Hoofdstructuur.....	8
4.4 Slotconclusie.....	9
5. Soortenbescherming; het onderzoek.....	10
5.1 Methode.....	10
5.2 Verwachting.....	11
5.3 Resultaten.....	11
5.4 Historische gegevens.....	12
5.5 Volledigheid van het onderzoek.....	12
6. Wettelijke consequenties van de beoogde ingreep.....	12
6.1 Toetsingskader.....	12
6.2 Wettelijke consequenties per soort.....	13
7. Conclusies en advies.....	15
Bijlagen:.....	16

Samenvatting

Er zijn concrete plannen voor het bouwen van een nieuwe vrij uitloopstal voor kippen aan het Orvelterveld in Orvelte. Natuurbank Overijssel is gevraagd om te onderzoeken of de voorgenomen activiteit in overeenstemming is met de Flora- en Faunawet, de ecologische hoofdstructuur en de Natuurbeschermingswet.

Er is in het onderzoeksgebied gekeken naar de aanwezigheid van beschermde planten en dieren, nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten. Ook is onderzocht of de voorgenomen activiteit een negatief effect heeft op beschermd leefgebied van dieren, beschermd natuurgebied en de ecologische hoofdstructuur.

De voorgenomen activiteit wordt gezien als 'ruimtelijke ontwikkeling'. Voor het verstoren, verwonden en doden van soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling. Deze vrijstelling geldt ook voor soorten van tabel 2 van de Ff-wet, mits er gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Een gedragscode geeft aan hoe bedrijven zorgvuldig met beschermde dier- en plantensoorten op bouwplaatsen dienen om te gaan. Voor het verstoren (verwonden en doden) van soorten uit tabel 3, evenals het verstoren/vernielen van bezette vogelnesten en jaarrond beschermde vogelnesten dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Het plangebied bestaat uit agrarische cultuurgrond (grasakker/bouwland). De inrichting en het gevoerde beheer maken het plangebied tot een weinig geschikt functioneel leefgebied voor beschermde soorten. Mogelijk benutten sommige algemene- en weinig kritische grondgebonden zoogdiersoorten het perceel als foerageergebied, foerageren vleermuizen langs de laanbeplanting aan de zuidoostrand van het perceel en benutten vleermuizen deze laanbeplanting als vliegroute.

De grondgebonden zoogdieren bezetten geen vaste rustplaats in het gebied, maar mogelijk benut de haas de grasakker in het voorjaar om jongen te werpen en te zogen. Indien het plangebied als bouwland benut wordt, zullen hazen het perceel mijden.

De in het gebied voorkomende grondgebonden zoogdieren staan vermeld in tabel 1 van de Ff-wet. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling van de verbodsbepalingen 'doden, verwonden en verstoren' als gevolg van activiteiten die in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling worden uitgevoerd. Vanwege het schaarse- en incidentele voorkomen van grondgebonden zoogdieren en amfibieën hoeven er geen nadere maatregelen in het kader van de algemene zorgplicht genomen te worden. De mogelijke functie van de laanbeplanting als vliegroute en foerageergebied voor vleermuizen wordt door de voorgenomen activiteit niet aangetast. De Ff-wet vormt geen belemmering voor uitvoering van de voorgenomen activiteit. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing ex. Art 75C van de Ff-wet aangevraagd te worden.

Het plangebied ligt niet in- of direct naast gronden die tot de EHS of beschermd natuurgebied behoren. De invloedsfeer van de voorgenomen activiteit is lokaal en heeft geen negatief effect op deze gebieden. De instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied en de kernkwaliteiten van de EHS worden door de voorgenomen activiteit niet aangetast. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing of natuurbeschermingswetvergunning¹ aangevraagd te worden.

¹ Mogelijk is een natuurbeschermingswetvergunning wel vereist voor het mogen houden van kippen op de locatie. Deze beoordeling valt buiten deze studie, maar wordt uitgevoerd t.b.v. de aanvraag om een omgevingsvergunning.

1. Inleiding

Er zijn concrete plannen voor het bouwen van een nieuwe vrij uitloopstal voor kippen aan het Orvelterveld in Orvelte. Natuurbank Overijssel is gevraagd om te onderzoeken of de voorgenomen activiteit in overeenstemming is met de Flora- en Faunawet, de ecologische hoofdstructuur en de Natuurbeschermingswet.

Er is in het onderzoeksgebied gekeken naar de aanwezigheid van beschermde planten en dieren, nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van beschermde diersoorten. Ook is onderzocht of de voorgenomen activiteit een negatief effect heeft op beschermd leefgebied van dieren, beschermd natuurgebied en de ecologische hoofdstructuur.

Voorliggend rapport beschrijft het onderzoeksgebied, de onderzoeksopzet, de resultaten van het onderzoek en de wettelijke consequentie.

2. Het plangebied

2.1 Situering

Het plangebied is gesitueerd aan Orvelterveld in Orvelte. Het ligt in het agrarisch cultuurland tegenover het adres Orvelterveld 3, circa 2 kilometer ten noordoosten van de kern Orvelte. Op onderstaande afbeelding wordt de globale ligging van het plangebied met de cirkel aangeduid.

Globale ligging van het plangebied in de omgeving. Het plangebied wordt met de cirkel aangeduid.

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied bestaat uit agrarische cultuurgrond, tijdens het veldbezoek in gebruik als grasakker (als groenbemester nadat er mais geoogst is). Het grenst aan de zuidoostzijde aan een verharde (doorgaande) weg, aan de zuidwestzijde aan gemengd naaldbos en aan de noordwest- en noordoostzijde aan agrarische cultuurgrond. Langs de ontginningsweg staan laanbomen (zomereiken). Open water, opgaande begroeiing en bebouwing ontbreken in het plangebied. Op onderstaande afbeelding wordt het plangebied meer in detail weergegeven.

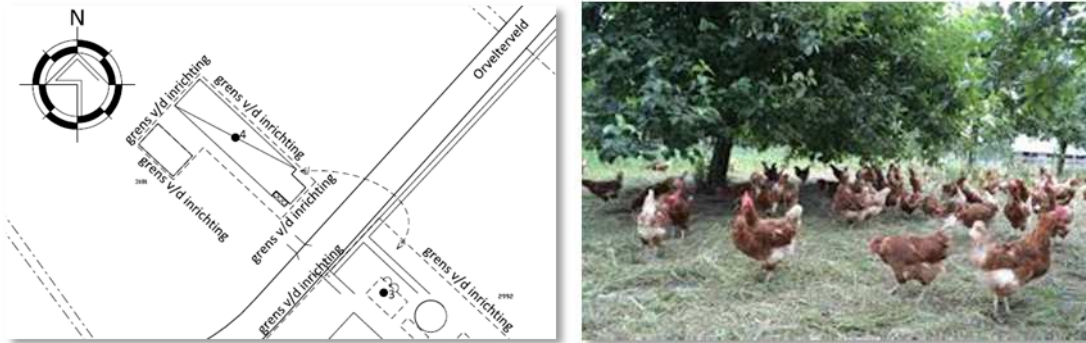

Detailopname van het plangebied.

3 Voorgenomen activiteiten

3.1 Algemeen

Het voorgenomen plan bestaat uit de bouw van een kippenstal en werktuigenberging. De gebouwen worden landschappelijk ingepast door de aanplant van erfbeplanting. Op onderstaande verbeelding is de wenselijke nieuwe situatie zichtbaar.

Impressie van de nieuwe erfopzet (links) en een voorbeeld van vrij uitloop kippen.

We onderscheiden de volgende aspecten in relatie tot een mogelijk effect op beschermde flora- en fauna:

- Bouwrijp maken bouwplaatsen
- Bouwen stal en bijgebouw
- Exploitatie van de stal

3.2 Mogelijk effect van de voorgenomen activiteiten op beschermde soorten en/of –nesten

De voorgenomen activiteit heeft mogelijk een negatieve invloed op beschermde soorten en -gebieden.

We onderscheiden de volgende negatieve invloeden:

Mogelijke tijdelijke invloeden:

- Geluid, licht, stof en trillingen tijdens werkzaamheden in de aanlegfase

Mogelijke permanente invloeden:

- Mogelijk afname/verdwijnen van beschermde vaste rust- of verblijfplaatsen en/of jaar rond beschermde nesten;
- Vernielen/verdwijnen van beschermde soorten;
- Aantasting van de kwaliteit van het leefgebied van beschermde soort en;
- Aantasting van oppervlakte en/of de kwaliteit van beschermde natuurgebieden.

3.3 Vaststellen van de invloedsfeer

Naast een tijdelijk effect in het onderzoeksgebied, kan het zijn dat een voorgenomen activiteit een negatief effect heeft op beschermde soorten en/of - natuurgebied buiten het onderzoeksgebied. Dit noemen we de invloedsfeer. De omvang van de invloedsfeer wordt bepaald door de aard en omvang van de tijdelijke en/of permanente nieuwe situatie. Het effect van het negatieve effect verschilt per soorten en soortgroep. We onderscheiden bij het vaststellen van de invloedsfeer een aanlegfase en exploitatiefase. Bij de beoordeling van de invloedsfeer beperkt dit onderzoek zich tot de aanlegfase. De mogelijke invloed van de kippen op de omgeving wordt in deze studie niet beoordeeld. Het mogelijke effect van de kippen op de omgeving wordt onderzocht in het kader van de omgevingsvergunning.

Beoordeling van de invloedsfeer van de voorgenomen activiteit:

De invloedsfeer van het bouwen van de stal en het bijgebouw en de aanleg van erfverharding wordt als lokaal beschouwd. De kwantiteit en kwaliteit van oppervlakte- en grondwater wordt niet beïnvloed en er

vindt geen licht- en geluidsvervuiling naar de omgeving plaats. Mogelijk zijn tijdens de aanlegfase geluid, trilling of stof waarneembaar buiten het plangebied. Deze effecten zijn incidenteel en kortdurend en hebben geen negatief effect op beschermde soorten of natuurgebied in de omgeving.

3.4 Vaststellen van het onderzoeksgebied

Vanwege de lokale invloedsfeer wordt het onderzoeksgebied gelijk gesteld aan het plangebied. De voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op soorten en/of habitats buiten het plangebied².

4. Gebiedsbescherming

4.1 Algemeen

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het mogelijke effect van de voorgenomen activiteit op beschermd natuurgebied en de Ecologische Hoofdstructuur.

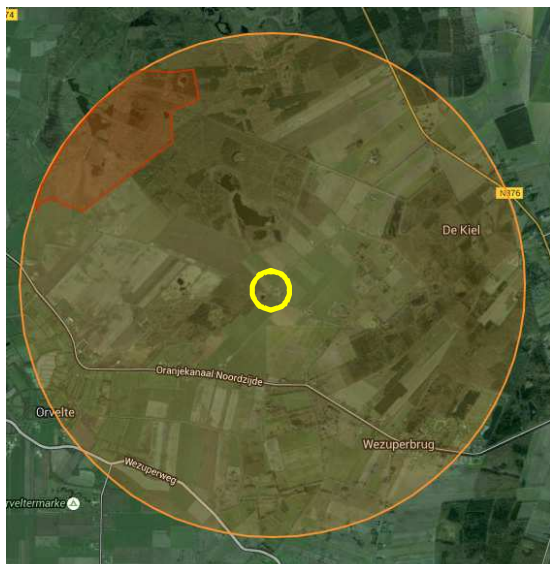
4.2 Natura 2000-gebied

Natura 2000 betreft een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. Voor Nederland gaat het in totaal om 162 gebieden. De Europese Unie heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze natuur te behouden heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000.

De bescherming van Natura2000-gebied wordt geregeld via de Natuurbeschermingswet. Provincies vormen het bevoegd gezag voor de duurzame veiligstelling van deze gebieden in hun provincie. Voor activiteiten die leiden tot aantasting van de duurzame instandhouding van deze gebieden dient een natuurbeschermingswetvergunning aangevraagd te worden.

Ligging t.o.v. beschermd natuurgebied

Het plangebied ligt niet in of direct naast een Natura2000-gebied. Het meest dichtbij gelegen Natura2000-gebied ligt 2 kilometer ten noordwesten van het plangebied.

Ligging van Natura2000-gebied in de omgeving van het plangebied. Het plangebied wordt met de cirkel aangeduid.

² Uitstoot van ammoniak tijdens de exploitatiefase van het bedrijf wordt in het kader van deze studie buiten beschouwing gelaten.

Effectbeoordeling

Het plangebied ligt niet in, of direct naast Natura2000-gebied. De invloedssfeer van de voorgenomen activiteit is lokaal³. Dat wil zeggen dat de voorgenomen activiteit geen negatief effect op gebieden erbuiten heeft. De instandhoudingsdoelen van Natura2000-gebied wordt door de voorgenomen activiteit niet negatief beïnvloed.

Conclusie

Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen Natuurbeschermingswet-vergunning aangevraagd te worden.

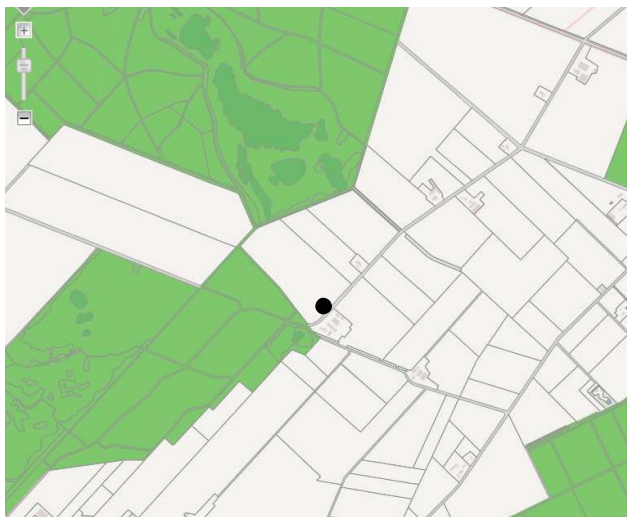
4.3 Ecologische Hoofdstructuur

Provincies zijn verantwoordelijk voor de veiligstelling en ontwikkeling van de Ecologische Hoofdstructuur in hun provincies. De beoordeling of de voorgenomen activiteit past in de EHS dient met name uitgevoerd te worden in de afweging van een 'goede ruimtelijke ordening' als onderdeel van de ruimtelijke onderbouwing. De aanwezigheid van beschermde planten en dieren is daarbij niet van belang.

Het ruimtelijk beleid voor de EHS is gericht op „behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden“ van de EHS waarbij we tevens zoveel mogelijk rekening houden met de andere belangen die in het gebied aanwezig zijn. De kernkwaliteiten binnen de EHS zijn natuurkwaliteit, landschappelijke kwaliteiten en beleving van rust. Voor ontwikkelingen die niet passen binnen de doelstelling van de EHS is geen ruimte, tenzij er sprake is van een zwaarwegend maatschappelijk belang waar niet op een andere manier aan kan worden voldaan. Daarbij hanteren we de zogenaamde EHS-spelregels: herbegrenzing van de EHS, saldering van negatieve effecten en toepassing van het compensatiebeginsel. Het „nee, tenzij“-principe en de overige spelregels hebben wij opgenomen in de provinciale Omgevingsverordening. Er is door toepassing van de spelregels ruimte voor het aanpassen van de begrenzing als daarmee de doelen op een betere manier kunnen worden bereikt.

Ligging t.o.v. de EHS

Het plangebied ligt niet in de EHS en het grenst niet direct aan gronden die tot de EHS behoren. Iets ten zuidwesten en ten noorden van het plangebied liggen gronden die wel tot de EHS behoren. Op onderstaande kaart wordt de ligging van de EHS in de omgeving van het plangebied weergegeven.

Ligging van de EHS nabij het plangebied. Het plangebied wordt met de stip aangeduid.

Effectbeoordeling

³ Uitgezonderd ammoniak; zie parr. 3.3

Het plangebied ligt buiten de EHS en de invloedssfeer van de voorgenomen activiteit is lokaal waardoor de voorgenomen activiteit geen negatief effect op de kernkwaliteiten en omgevingscondities van de EHS heeft.

Conclusie

Het plangebied ligt niet in- of direct naast de EHS. Vanwege de lokale invloedssfeer heeft de voorgenomen activiteit geen negatief effect op de EHS. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden.

4.4 Slotconclusie

Het plangebied ligt niet in- of direct naast de EHS of beschermd natuurgebied. De invloedssfeer van de voorgenomen activiteit is lokaal en heeft geen negatief effect op de EHS of beschermd gebied erbuiten. De instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied en de kernkwaliteiten van de EHS worden door de voorgenomen activiteit niet aangetast. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing of natuurbeschermingswetvergunning aangevraagd te worden om de voorgenomen activiteit uit te mogen voeren in overeenstemming met deze wetgeving.

5. Soortenbescherming; het onderzoek

5.1 Methode

In het kader van het natuurwaardenonderzoek is het onderzoeksgebied op 26 februari 2015 onderzocht op het voorkomen van beschermde planten en dieren en de potentiële aanwezigheid van deze soorten (geschiktheid van het gebied voor de desbetreffende soorten). Er zijn verder geen andere aanvullende onderzoeken uitgevoerd m.b.t. vogels, vleermuizen, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers. De inventarisatie is te voet in het terrein uitgevoerd onder gunstige weersomstandigheden (bewolkt, droog, temperatuur 8 °C en een matig zuidwestenwind).

Bij het bepalen van de mogelijke aantasting van beschermde soorten is gebruik gemaakt van de volgende onderdelen:

- Veldbezoek op 26 februari
- Aanvullend bronnenonderzoek (o.a. waarneming.nl, telmee.nl, internet);

Specifieke relevante literatuurbronnen zijn o.a.

- Digitale atlas van amfibieën en reptielen (RAVON 2015)

Flora en vegetatie

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van beschermde planten. De onderzoeksperiode is matig geschikt voor floristisch onderzoek omdat planten nog in winterrust zijn. Op basis van standplaatsfactoren en abiotische parameters kan echter een goede inschatting gemaakt worden van de potentie van het onderzoeksgebied en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

Vogels

Het gebied is visueel onderzocht op het voorkomen van broedvogels, specifiek de mogelijkheid dat er zich nesten, potentiële nestlocaties, beschermde vaste rust en -verblijfplaatsen in het onderzoeksgebied bevinden. De onderzoeksperiode is beperkt geschikt om alle in Nederland voorkomende broedvogels vast te stellen omdat de meeste vogelsoorten in deze periode geen territoriaal gedrag (zang, nestbouw) vertonen, de meeste vogelsoorten geen nest bezetten en de meeste zomergasten nog niet teruggekeerd zijn uit hun overwinteringsgebied(en). Op basis van een beoordeling van de biotoop kan echter een goede inschatting gemaakt worden van de functie en betekenis van het plangebied voor (broed)vogels.

Zoogdieren

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van beschermde zoogdieren. Er is gekeken naar graaf, vraat-, krabsporen, uitwerpselen, prooiresten, pootafdrukken, haren en holen. De onderzoeksperiode is geschikt voor onderzoek naar grondgebonden zoogdieren, maar beperkt geschikt voor onderzoek naar vleermuizen. Eind februari bezetten de meeste vleermuizen nog hun winterverblijfplaatsen i.p.v. zomer, kraam- en paarverblijfplaatsen. Op basis van landschappelijke kenmerken van het onderzoeksgebied kan echter wel een goede inschatting gemaakt worden van de potentiële functie van het onderzoeksgebied voor vleermuizen en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

Amfibieën & reptielen

Het onderzoeksgebied is visueel onderzocht op het voorkomen van amfibieën en reptielen. De onderzoeksperiode is ongeschikt voor onderzoek naar amfibieën en reptielen omdat deze nog verblijven in hun winterverblijfplaatsen. Op basis van landschappelijke kenmerken kan echter goed beoordeeld worden wat de potentie van het onderzoeksgebied is voor beschermde soorten en of de uitgevoerde inventarisatie voldoet aan de gestelde eisen.

Dagvlinders

Het onderzoeksgebied is niet onderzocht op het voorkomen van dagvlinders omdat potentieel geschikt functioneel leefgebied voor beschermde dagvlindersoorten ontbreekt.

Libellen

Het onderzoeksgebied is niet onderzocht op het voorkomen van libellen omdat potentieel geschikt functioneel leefgebied voor beschermde libellensoorten ontbreekt.

Kevers en mieren

Het onderzoeksgebied is niet onderzocht op het voorkomen van beschermde kevers en mieren omdat potentieel geschikt functioneel leefgebied voor beschermde kever- en mierensoorten ontbreekt.

Vissen en kreeftachtige

Het onderzoeksgebied niet onderzocht op het voorkomen van vissen en kreeftachtige omdat potentieel geschikt functioneel leefgebied voor beschermde vissensoorten en kreeftachtigen ontbreekt.

5.2 Verwachting

Op basis van bronnenonderzoek, landschappelijke karakteristieken, bouwstijl en gebruikte bouwmaterialen, aard, omvang en gebruik van het onderzoeksgebied, dan lijkt het onwaarschijnlijk dat er beschermde soorten worden aangetroffen uit de volgende groepen:

- Kevers
- Vissen en kreeftachtigen
- Vaatplanten
- Libellen
- Dagvlinders
- Reptielen
- Amfibieën

Mogelijk komen de volgende soortgroepen in het gebied voor:

- Vogels
- Grondgebonden zoogdieren
- Vleermuizen

5.3 Resultaten

Planten

Het plangebied bestaat uit intensief bewerkt agrarische cultuurgrond (bouwland & grasakker). Er zijn in het plangebied geen beschermde plantensoorten waargenomen. De inrichting en het gevoerde beheer maken het plangebied tot een ongeschikte groeiplaats voor beschermde plantensoorten.

Amfibieën & reptielen

Er zijn in het plangebied geen amfibieën en reptielen waargenomen. Het plangebied vormt een ongeschikt leefgebied voor amfibieën en reptielen. Mogelijk bezoekt een enkele verdwaalde gewone pad of bruine kikker het plangebied tijdens de nachtelijke uren, maar deze bezetten geen vaste verblijfplaats in het gebied vanwege de afwezigheid van geschikte schuil- en foerageermogelijkheden in het plangebied.

Broedvogels

Bouwland of jong grasland wordt soms als broedplaats benut door de Kieviten en Scholekster. Het plangebied ligt echter vrij dicht tegen de laanbeplanting aan de zuidoostzijde en bos aan de zuidwestzijde. Deze beslotenheid maakt het plangebied tot een ongeschikte nestplaats voor weidevogels.

Vleermuizen

Potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen ontbreken in het onderzoeksgebied. Gelet op de inrichting en het gevoerde beheer, vormt het plangebied een weinig geschikt foerageergebied voor vleermuizen. Geschikt foerageergebied zoals ruige-, vochtige hooilanden, opgaande loofbomen, oevers en open water ontbreekt in het plangebied, maar mogelijk foerageren soorten als Gewone Dwergvleermuis, Rosse Vleermuis of Laativlieger langs de kronen en randen van de laanbeplanting langs de zuidostrand van het plangebied. Het plangebied vormt geen verbindende schakel in een lijnvormig landschapselement en vormt als zodanig geen onderdeel van een vliegroute van vleermuizen. Mogelijk fungeert de laanbeplanting van het Orvelterveld wel als vliegroute voor vleermuizen.

Grondgebonden zoogdieren

Er zijn tijdens het veldbezoek geen beschermde grondgebonden zoogdieren waargenomen, maar het is aannemelijk dat het plangebied tot het functionele leefgebied van sommige algemene- en weinig kritische grondgebonden zoogdiersoorten als vos en haas behoort. Deze soorten benutten het plangebied mogelijk als foerageergebied, maar bezetten er geen vaste rustplaatsen. Mogelijk benut de haas de jonge grasakker om jongen te werpen en te zogen. Omgeploegd akkerland vormt een ongeschikt leefgebied voor zoogdieren.

Dagvlinders

Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Er is in het onderzoeksgebied geen geschikt leefgebied aanwezig voor beschermde soorten.

Libellen

Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Er is in het onderzoeksgebied geen geschikt leefgebied aanwezig voor beschermde soorten.

Kevers en mieren

Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Er is in het onderzoeksgebied geen geschikt leefgebied aanwezig voor beschermde soorten.

Vissen en kreeftachtigen

Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Er is in het onderzoeksgebied geen geschikt leefgebied aanwezig voor beschermde soorten.

Weekdieren

Er zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Er is in het onderzoeksgebied geen geschikt leefgebied aanwezig voor beschermde soorten.

5.4 Historische gegevens

Van de onderzoeksgebieden zijn geen historische gegevens bekend.

5.5 Volledigheid van het onderzoek

Het onderzoek is volledig uitgevoerd met geschikte weersomstandigheden. Het volledige onderzoeksgebied is onderzocht.

6. Wettelijke consequenties van de beoogde ingreep

6.1 Toetsingskader

Voor het verstoren van soorten van tabel 1 is geldt een algemene vrijstelling indien er sprake is van een ruimtelijke ontwikkeling en/of bestendig beheer. Voor verstoren van soorten uit tabel 2 van de Ff-wet geldt ook een vrijstelling, mits er gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Wel dient rekening gehouden te worden met jaar rond beschermde nesten en leefgebieden, evenals met bezette vogelnesten. Soorten uit tabel 3 zijn beschermd. Voor het uitvoeren van werkzaamheden die leiden tot

verstoring of het doden van soorten is een ontheffing noodzakelijk. Dit is ook noodzakelijk voor het uitvoeren van werkzaamheden die leiden tot verstoring of het doden van soorten, wanneer er niet gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode.

Voorgenomen activiteit wordt gezien als 'ruimtelijke ontwikkeling'. Voor het verstoren van soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling. Deze vrijstelling geldt ook voor soorten van tabel 2 van de Ff-wet, mits er gewerkt wordt volgens een door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland goedgekeurde gedragscode. Een gedragscode geeft aan hoe bedrijven zorgvuldig met beschermde dier- en plantensoorten op bouwplaatsen kunnen omgaan. Voor het verstoren van soorten uit tabel 3, evenals het verstoren van bezette vogelnesten en jaarrond beschermde vogelnesten dient een ontheffing aangevraagd te worden.

6.2 Wettelijke consequenties per soort

Flora

In het onderzoeksgebied komen geen beschermde plantensoorten voor. De voorgenomen activiteit heeft geen wettelijke consequentie. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

(Broed)vogels

Er nestelen geen vogels in het onderzoeksgebied en de voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op broedvogels buiten het onderzoeksgebied. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Vleermuizen

M.b.t. verblijfplaatsen

Vleermuizen bezetten geen verblijfplaats in het onderzoeksgebied en de voorgenomen activiteit heeft geen negatief effect op mogelijk aanwezige verblijfplaatsen erbuiten. De voorgenomen activiteit heeft geen wettelijke consequentie voor dit aspect van het functionele leefgebied van vleermuizen. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

M.b.t. foerageergebied

De betekenis van het plangebied als foerageergebied is zeer beperkt. Door uitvoering van de voorgenomen activiteit wordt de kwaliteit van het gebied als foerageergebied niet aangetast. De voorgenomen activiteit heeft geen wettelijke consequentie voor dit aspect van het functionele leefgebied van vleermuizen. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

M.b.t. vliegroute

Mogelijk wordt de laanbeplanting ten zuidoosten van het plangebied (Orvelteveld) benut als vliegroute door vleermuizen. De bouw en exploitatie van de bedrijfslocatie heeft geen negatief effect op deze mogelijke functie. De voorgenomen activiteit heeft geen wettelijke consequentie voor dit aspect van het functionele leefgebied van vleermuizen. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Grondgebonden zoogdieren

Mits het plangebied in het voorjaar (maart-mei) uit grasweide bestaat, vormt het mogelijk functioneel leefgebied van sommige algemene- en weinig kritische grondgebonden zoogdiersoorten. Deze soorten staan vermeld in tabel 1 van de Ff-wet. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling van de verbodsbepalingen 'doden, verwonden en verstoren' als gevolg van activiteiten die in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling worden uitgevoerd. Vanwege het schaarse- en incidentele voorkomen van grondgebonden zoogdieren hoeven geen nadere maatregelen in het kader van de algemene zorgplicht genomen te worden. Volwassen grondgebonden zoogdieren zullen het gebied tijdig verlaten, maar jonge hazen vermoedelijk niet. Deze zijn helaas op basis van een visuele inspectie niet vindbaar. De

voorgenomen activiteit heeft geen wettelijke consequentie voor grondgebonden zoogdiersoorten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Amfibieën en reptielen

Het plangebied behoort niet tot het functionele leefgebied amfibieën en reptielen. Afhankelijk van het gebruik van de grond kunnen incidenteel amfibieënsoorten die vermeld staan in tabel 1 van de Ff-wet in het gebied opduiken. Daarbij gaat het hooguit om enkele exemplaren. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling van de verbodsbepalingen 'doden, verwonden en verstoren' als gevolg van activiteiten die in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling worden uitgevoerd. Vanwege het zeer schaarse en incidentele voorkomen van amfibieën in het plangebied hoeven er geen nadere maatregelen in het kader van de algemene zorgplicht genomen te worden. De voorgenomen activiteit heeft geen wettelijke consequentie voor amfibieën en reptielen. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Dagvlinders

Het onderzoeksgebied behoort niet tot het functionele leefgebied van beschermde dagvlindersoorten. De voorgenomen activiteit heeft geen wettelijke consequentie voor deze soorten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Libellen

Het onderzoeksgebied behoort niet tot het functionele leefgebied van beschermde libellensoorten. De voorgenomen activiteit heeft geen wettelijke consequentie voor deze soorten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Kevers en mieren

Het onderzoeksgebied behoort niet tot het functionele leefgebied van beschermde kever- en mierensoorten. De voorgenomen activiteit heeft geen wettelijke consequentie voor deze soorten. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Vissen en kreeftachtigen

Geschiede habitat voor vissen en kreeftachtigen ontbreekt in het onderzoeksgebied. Nader onderzoek of het aanvragen van een ontheffing wordt niet noodzakelijk geacht.

Soortgroep	Soorten planlocatie	Verbodsbepalingen*	aandachtspunt
Zoogdieren; grondgebonden	Geen tabel 2-3 soorten	Niet van toepassing	geen
Vleermuizen; functionaliteit van het leefgebied (foerageergebied + vliegroutes)	Mogelijk soorten als Gewone Dwergvleermuis, Rosse Vleermuis	Niet van toepassing	geen
Amfibieën	Geen tabel 2-3 soorten	Niet van toepassing	geen
Overige soorten	Niet aanwezig	Niet van toepassing	geen

* Toelichting verbodsbepalingen tabel:

Artikel 2: Zorgplicht en Zorgvuldig handelen ten aanzien van alle plant- en diersoorten, al dan niet beschermd

Artikel 8: Verbod: plukken, uitsteken, vernielen, beschadigen of verwijderen van beschermde planten

Artikel 9: Verbod: opsporen, vangen, bemachtigen, doden, verwonden van beschermde dieren

Artikel 10: Verbod: opzettelijk verontrusten van beschermde dieren

Artikel 11: Verbod: wegnemen, verstoren, aantasten van verblijfplaatsen en voortplantingsplaatsen

Artikel 12: Verbod: zoeken, rapen, beschadigen, vernielen of uit nesten nemen van eieren

Artikel 13: Verbod: onder zich hebben van beschermde planten, dieren, eieren of producten hiervan

Tabel 1. Aangetroffen of verwachte beschermde soorten die mogelijk geschaad worden.

7. Conclusies en advies

De voorgenomen activiteit wordt gezien als 'ruimtelijke ontwikkeling'. Voor het verstoren, verwonden en doden van soorten van tabel 1 geldt een algemene vrijstelling. Deze vrijstelling geldt ook voor soorten van tabel 2 van de Ff-wet, mits er gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Een gedragscode geeft aan hoe bedrijven zorgvuldig met beschermde dier- en plantensoorten op bouwplaatsen dienen om te gaan. Voor het verstoren (verwonden en doden) van soorten uit tabel 3, evenals het verstoren/vernielen van bezette vogelnesten en jaarrond beschermde vogelnesten dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Het plangebied bestaat uit agrarische cultuurgrond (grasakker/bouwland). De inrichting en het gevoerde beheer maken het plangebied tot een weinig geschikt functioneel leefgebied voor beschermde soorten. Mogelijk benutten sommige algemene- en weinig kritische grondgebonden zoogdiersoorten het perceel als foerageergebied, foerageren vleermuizen langs de laanbeplanting aan de zuidoostrand van het perceel en benutten vleermuizen deze laanbeplanting als vliegroute.

De grondgebonden zoogdieren bezetten geen vaste rustplaats in het gebied, maar mogelijk benut de haas de grasakker in het voorjaar om jongen te werpen en te zogen. Indien het plangebied als bouwland benut wordt, zullen hazen het perceel mijden.

De in het gebied voorkomende grondgebonden zoogdieren staan vermeld in tabel 1 van de Ff-wet. Voor deze soorten geldt een algemene vrijstelling van de verbodsbepalingen 'doden, verwonden en verstoren' als gevolg van activiteiten die in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling worden uitgevoerd. Vanwege het schaarse- en incidentele voorkomen van grondgebonden zoogdieren en amfibieën hoeven er geen nadere maatregelen in het kader van de algemene zorgplicht genomen te worden. De mogelijke functie van de laanbeplanting als vliegroute en foerageergebied voor vleermuizen wordt door de voorgenomen activiteit niet aangetast. De Ff-wet vormt geen belemmering voor uitvoering van de voorgenomen activiteit. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing ex. Art 75C van de Ff-wet aangevraagd te worden.

Het plangebied ligt niet in- of direct naast gronden die tot de EHS of beschermd natuurgebied behoren. De invloedsfeer van de voorgenomen activiteit is lokaal en heeft geen negatief effect op deze gebieden. De instandhoudingsdoelen van het Natura2000-gebied en de kernkwaliteiten van de EHS worden door de voorgenomen activiteit niet aangetast. Er hoeft geen nader onderzoek uitgevoerd te worden en er hoeft geen ontheffing of natuurbeschermingswetvergunning⁴ aangevraagd te worden.

⁴ Mogelijk is een natuurbeschermingswetvergunning wel vereist voor het mogen houden van kippen op de locatie. Deze beoordeling valt buiten deze studie, maar wordt uitgevoerd t.b.v. de aanvraag om een omgevingsvergunning.

Bijlagen:

Bijlage 1. De natuurkalender

Bijlage 2. Toelichting Flora- en faunawet

Bijlage 3. fotobijlage

Bijlage 1 Natuurkalender

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
houtopstanden												
afzetten / hakhoutbeheer												
dunnen												
verwijderen opslag / exoot, nazorg												
heg afzetten												
knotten												
opsnoeien / opkronen												
hoogstam wintersnoei												
hoogstam zomersnoei												
bomen met winterslaapplaats vogels												
vleermuisbomen zomerverblijf												
vleermuisbomen paarplaats												
das												
hazelmuis struweel en hakhoutbeheer												
boomkikker struweel												
Grazige vegetaties												
maaieren vochtig/nat grasland												
maaieren droog schraalgrasland												
Wateren												
poel opschonen												
boomkikker wateren												
geelbuikvuurpad kleinschalig												
geelbuikvuurpad grootschalig												
Gebouwen m.b.t. vleermuizen												
zomerverblijf												
winterverblijf												

- Optimale periode voor werkzaamheden.
- Acceptabele periode voor werkzaamheden.
De werkzaamheden verrichten onder voorwaarden zoals beschreven in protocol.
- Geen werkzaamheden in deze periode.
Wanneer er wel gewerkt moet worden is een ontheffing verplicht.

Bijlage 2

Toelichting Flora en faunawet

Algemeen

De Flora- en faunawet regelt (onder andere) de bescherming van kwetsbare en bedreigde inheemse planten en diersoorten. Onder de algemene verbodsbepalingen (Artikelen 8 t/m 18) worden handelingen verboden die kunnen leiden tot het vernielen van beschermde inheemse planten op hun groeiplaats en beschermde inheemse dieren in hun natuurlijke leefomgeving. Zo is het onder meer verboden om beschermde inheemse planten te plukken, verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enige wijze van hun groeiplaats te verwijderen. Daarnaast is het verboden om inheemse beschermde diersoorten opzettelijk te verontrusten dan wel hun nesten, holen of andere voortplantingsplaatsen of vaste rust- of verblijfplaatsen te beschadigen, vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

De Ff-wet biedt onder Artikel 75 de mogelijkheid tot het verkrijgen van een ontheffing van de in de Artikelen 8 t/m 18 genoemde verbodsbepalingen. De genoemde vrijstellingen worden alleen verleend in zoverre er geen 'andere bevredigende oplossing bestaat en indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.

Om te bepalen of ontheffing kan worden gekregen moet aan verschillende voorwaarden worden voldaan:

- Er dient inzicht te bestaan in het voorkomen van wettelijk beschermde dier- en plantensoorten in het projectgebied;
- Er dient inzicht te bestaan in de mate waarin de voorgenomen activiteiten dusdanig negatieve effecten hebben op soorten dat de 'gunstige staat van instandhouding' in het geding is.

Indien dit het geval zou zijn, dient aangegeven te worden welke mitigerende maatregelen getroffen worden om de negatieve effecten op de 'gunstige staat van instandhouding' te voorkomen. Indien de mogelijke negatieve effecten niet volledig gemitigeerd kunnen worden, dient aangegeven te worden op welke wijze de effecten gecompenseerd zullen worden.

Toelichting Flora- en Faunawet, Wijzigingen Artikel 75 (AMvB)

Sinds februari 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur van kracht worden, waarin wijzigingen inzake art. 75 zijn opgenomen. De wijzigingen in deze AMvB betekenen een zekere verruiming van ontheffing en vrijstelling: niet in alle gevallen is een ontheffingsaanvraag meer nodig.

Globaal betekent dit het volgende:

Er zijn een drietal soortenlijsten waarvoor verschillende richtlijnen zijn. Deze zijn in toenemende mate van 'zwaarte':

Tabel 1: (soorten als egel, haas, bruine kikker, Zwanenbloem, Dotterbloem)

Voor activiteiten die te kwalificeren zijn als bestendig beheer of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten van tabel 1. Voor deze activiteiten hoeft geen ontheffing aangevraagd te worden. Voor andere activiteiten dient wel een ontheffingsaanvraag te worden aangevraagd (lichte toets).

Tabel 2: (soorten als div. orchideeën, vogels)

Voor activiteiten die te kwalificeren zijn als bestendig beheer of ruimtelijke ontwikkelingen, geldt een vrijstelling voor de soorten van tabel 2, mits activiteiten worden uitgevoerd op basis van een door de minister van LNV goedgekeurde 'gedragscode'. Hetzelfde geldt voor alle vogelsoorten. Een gedragscode moet zelf door aanvrager worden opgesteld en worden goedgekeurd door het ministerie van LNV. Voor andere activiteiten dient wel een ontheffingsaanvraag te worden aangevraagd (uitzondering bepaalde vogelsoorten: zie 3)

Tabel 3: (echte kritische soorten bijlage IV HR/VR)

Dit is de zwaarste categorie, waarbij ook voor beheer de vrijstelling beperkt is. Voor andere activiteiten is ontheffing nodig, waarbij een uitgebreide toets dient te worden verricht (behalve het criterium 'geen afbreuk aan gunstige staat van instandhouding' ook 'dwingende redenen van openbaar belang', mogelijkheden van alternatieven e.d.). De procedure is vastgelegd in een stappenplan. Hierin is vermeld in welke gevallen de Ff-wet niet van toepassing is, of dat een ontheffing moet worden aangevraagd.

Naast een verbod op het doden en verwonden (Art. 9 Ff-wet) en het opzettelijk verontrusten (Art. 10 Ff-wet) van vleermuizen, is het tevens verboden om verblijf- en voortplantingsplaatsen weg te nemen, te verstoren en aan te tasten (Art. 11 Ff-wet). Belangrijke migratie- en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van een vaste rust- of verblijfplaats van de soort op populatieniveau, vallen hier ook onder. Daarnaast vallen ook tijdelijke, seizoensgebonden, verblijfplaatsen (bijv. hollen) of standplaatsen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per exemplaar hieronder (Min. EL&I 2011).

De verbodsbepaling genoemd in artikel 11 van de ff-wet worden enkel overtreden wanneer de door dit artikel beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen hun specifieke functie niet meer naar behoren kunnen vervullen. De vaste rust- of verblijfplaats kan hierdoor niet meer dezelfde functie aan beschermde dier- of plantensoort bieden als voorheen

In Bijlage 1 worden de tabellen van de AMvB nader verklaard. In de brochure 'Buiten aan het werk' van het ministerie LNV is bovendien een toelichting op deze AMvB is te vinden (zie website dienst Regelingen van het Ministerie van Economische zaken, Landbouw en Innovatie).

Zorgplicht

In de Flora- en faunawet is een zorgplicht opgenomen.

Artikel 2, lid 1: Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.

Artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterwege te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevegd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd teneinde die gevolgen te voorkomen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.

Bijlage 3. Fotobijlage
Impressie van het onderzoeksgebied

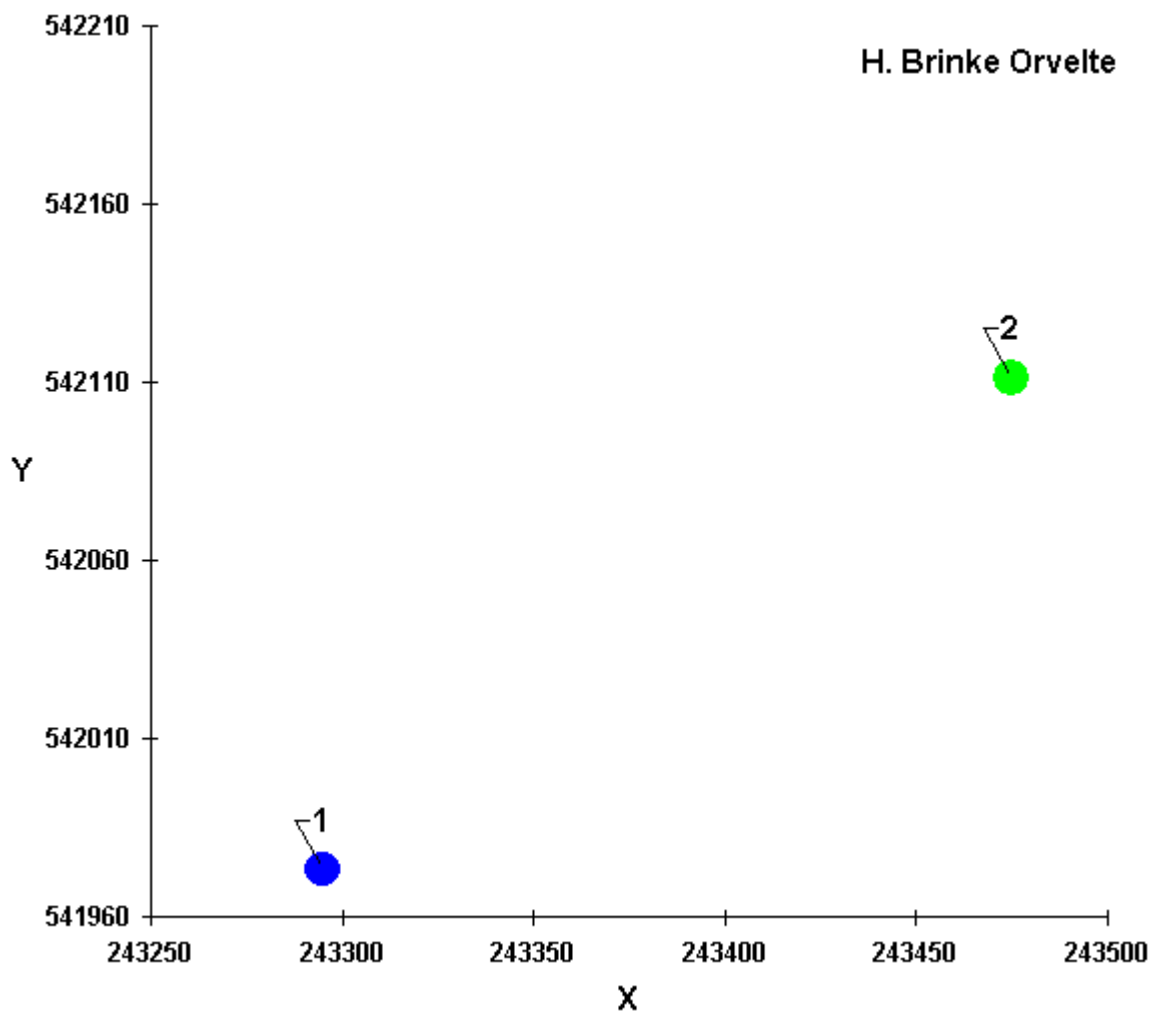
Naam van de berekening: Gewenste bedrijfsopzet
 Gemaakt op: 20-11-2015 16:39:32
 Rekentijd: 0:00:01
 Naam van het bedrijf: H. Brinke Orvelte
 Berekende ruwheid: 0,21 m
 Meteo station: Eindhoven

Brongegevens:

nr.	BronID	X-coord.	Y-coord.	EP Hoogte	Gem. geb. hoogte	EP Diam.	EP Uittr. snelh.	E-Aanvraag
1	pluimveestal	243 295	541 973	6,8	4,3	0,71	4,00	6 800

Geur gevoelige locaties:

Volgnummer	GGLID	X coördinaat	Y coördinaat	Geurnorm	Geurbelasting
2	BW Orvelterveld 4	243 475	542 111	14,0	1,4

Landschappelijke inpassing Orvelterveld 3 in Orvelte

In het kader van uitbreiding van het agrarisch bouwblok

Colofon

Landschappelijke inpassing Orvelterveld 3 in Orvelte

Uitgevoerd door:
Natuurbank Overijssel

Opdrachtgever: Van Westreenen
Contactpersoon: dhr. B. Wopereis

Projectnummer en versie: 588, versie 1.1		Status: definitief
Projectleider: Ing. P. Leemreise	Veldmedewerker(s): Ing. P. Leemreise	Rapportdatum: 16-7-2015
Ligging projectgebied: Orvelterveld 3 in Orvelte		

Correspondentieadres:
Postbus 206
7480 AE Haaksbergen
info@natuurbankoverijssel.nl

@natuurbankOverijssel

1. Inleiding

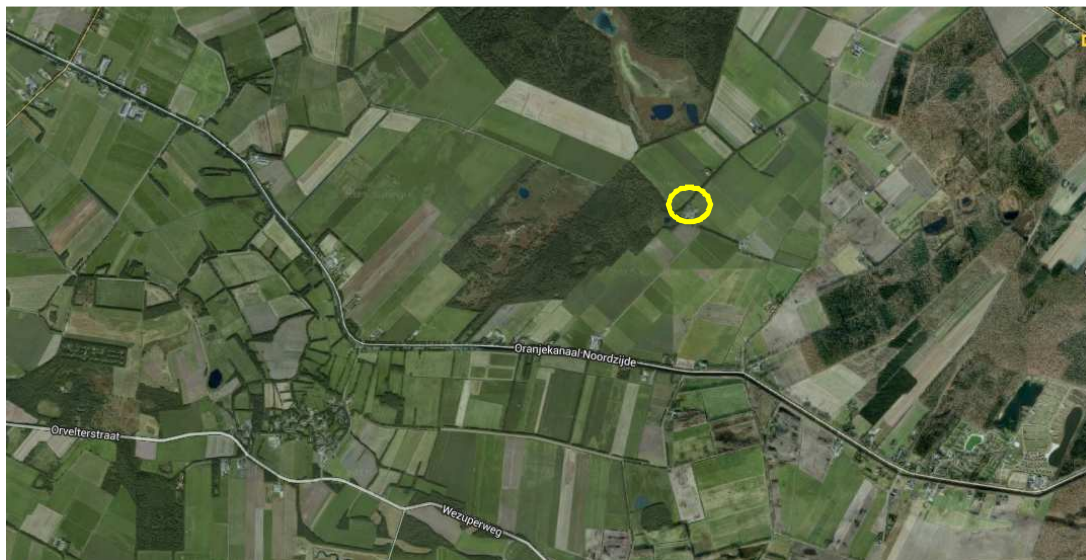
De Gunnink heeft concrete plannen om een bestaand gemengd bedrijf uit te breiden met een vrij uitloopstal. Vanwege bedrijfseconomische overwegingen wordt deze nieuwe stal aan de overzijde van het bestaande bedrijf op het adres Orvelterveld 3 in Orvelte gebouwd. Natuurbank Overijssel is gevraagd om de nieuwbouw landschappelijk in te passen middels een erfinpassingsplan.

Voorliggend rapport beschrijft de landschappelijke inpassing van de bedrijfsuitbreiding. Op basis van een analyse van de ruimtelijke kwaliteit, het omringende landschap, bodem en water wordt een inrichtingsplan gepresenteerd. Het rapport wordt afgesloten met een hoofdstuk waarin concrete adviezen voor inrichting en beheer van de nieuwe beplanting wordt gegeven.

2. Beschrijving van het plangebied

2.1. Locatie

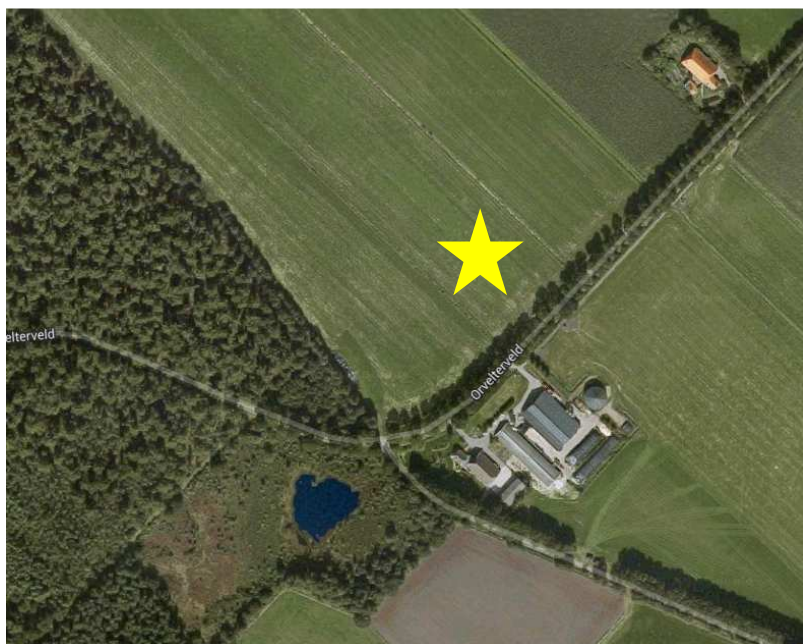
Het plangebied ligt ten noordwesten van het huidige bedrijf welke gevestigd is op het adres Orvelterveld in Orvelte. Het ligt circa 2 kilometer ten noordoosten van de kern Orvelte. Op onderstaande afbeelding wordt de globale ligging van het plangebied met de cirkel aangeduid.

Globale ligging van het plangebied.

2.2 Beschrijving van het plangebied

Het plangebied bestaat nu nog uit agrarische cultuurgrond, tijdens het veldbezoek in gebruik als grasland t.b.v. de melkveehouderij. Het grenst aan de zuidoostzijde aan een gemengd agrarisch bedrijf met melkvee en kippen. Aan de zuidzijde grenst het aan (naald)bos, aan de overige zijden aan agrarische cultuurgrond. Langs de ontginningsweg staan laanbomen (zomereiken).

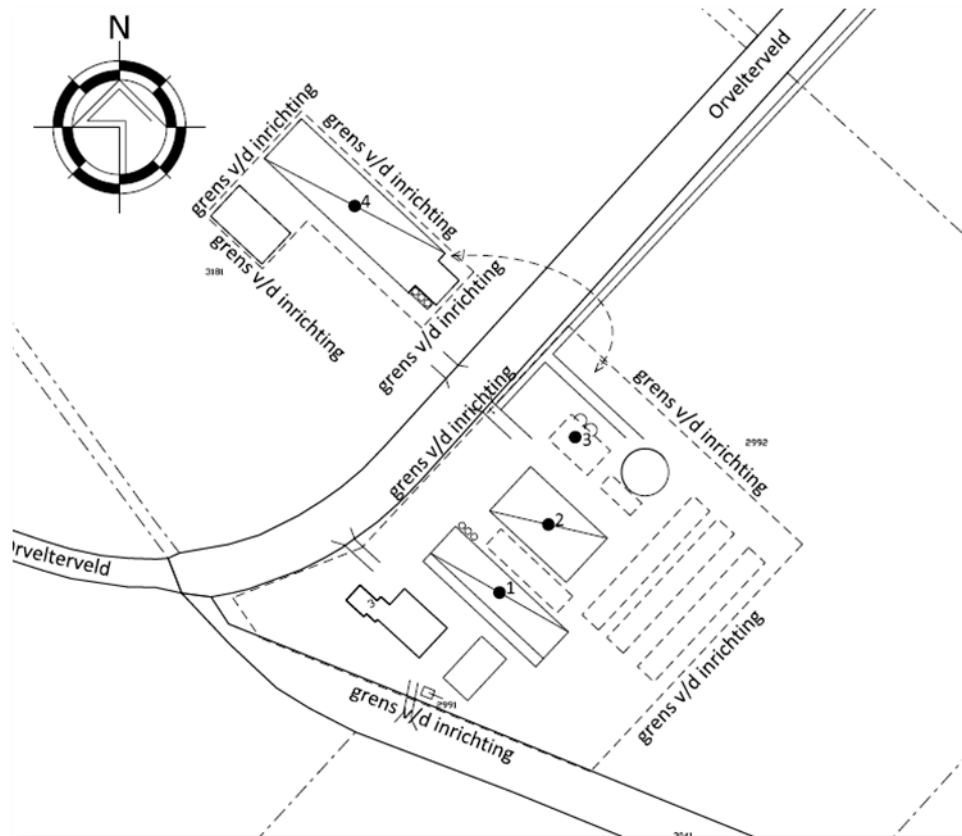
Detailopname van het plangebied en de directe omgeving. De nieuwbouwlocatie wordt met de gele ster aangeduid.

Op onderstaande foto's wordt het plangebied weergegeven.

3. Voorgenomen activiteit

Initiatiefnemer heeft concrete plannen voor de nieuwbouw van een zgn. vrij-uitloop-stal. Deze wordt gebouwd aan de noordzijde van de Orvelterveld. Op onderstaande afbeelding een concept plattegrond van de nieuwe situatie. De schuur aan de oostzijde, wordt verschoven richting weg. Om de bouw mogelijk te maken worden geen gebouwen gesloopt.

4. Landschap

4.1 Algemeen

Het plangebied ligt, zoals de naam 'Orvelterveld' doet vermoeden, in een jong heideontginningslandschap. Rondom het plangebied liggen verspreid nog heidevelden en voormalige 'woeste gronden', al dan niet ingeplant of begroeid met natuurlijke opslag. Het jonge ontginningslandschap kenmerkt zich door de lange rechte ontginningswegen en de grote en rationele blokverkaveling met een fijnmazig netwerk van sloten en greppels. Boerderijen liggen verspreid langs de ontginningswegen, meestal met de voorzijde aan de wegzijde met de schuren en stallen aan de achterzijde. Het landschap bestaat uit een afwisseling van heide-bos en open agrarisch cultuurland. Kavelgrensbeplanting ontbreekt nagenoeg volledig in het landschap rondom het plangebied.

Kenmerkende eenheden die horen bij de jonge veldontginningen zijn:

- agrarische bebouwing langs wegen
- boscomplexen
- beplanting langs wegen

- blokvormig en geometrische verkaveling
- grootschalig karakter
- open ruimte

Het grootste deel van de jongere ontginningen op het plateau dateert uit het begin van de 20e eeuw. Het zijn relatief grote gebieden die op planmatige wijze zijn ontgonnen. De kavelrichting was veelal een voortzetting van de bestaande grenzen in de omgeving. Er is een min of meer blokvormig wegenpatroon uitgezet met daarbinnen meerdere blokvormige kavels voor een goed landbouwkundig gebruik. Ze worden van elkaar gescheiden door sloten en afrasteringen. Er zijn geen houtwallen aangelegd.

Binnen het patroon van doorgaande wegen ligt een fijnmazig patroon van zandwegen. Bebouwing ligt langs de wegen, waar ook de beplanting staat. Overheersend is het grootschalige en open karakter. Voorbeelden zijn het Spieringerveld en het daarop aansluitende Westerhaar en delen van het Oosterse Veld, het Drijberse Veld, het Scharreveld, het Westersche Veld en het Hijkerveld. Onder invloed van de oude wegen, essen, bosgebieden of heidevelden buigen de blokvormige kavel- en wegenpatronen af. Door onder andere wegeaanleg met begeleidende beplanting, kanaalbeplanting, de aanleg van nieuwe houtsingels en bosjes, de bouw van recreatiecomplexen en aanplant van populierenbossen is de oorspronkelijk open karakteristiek verdwenen. Voor een groot deel zijn de jongere ontginningen bebost. Vrijwel de gehele noordelijke rand van de gemeente wordt gevormd door uitgestrekte boscomplexen. In de bossen liggen de buitenplaatsen Dennenrode en Hooghalen die geheel in de omgeving opgaan.

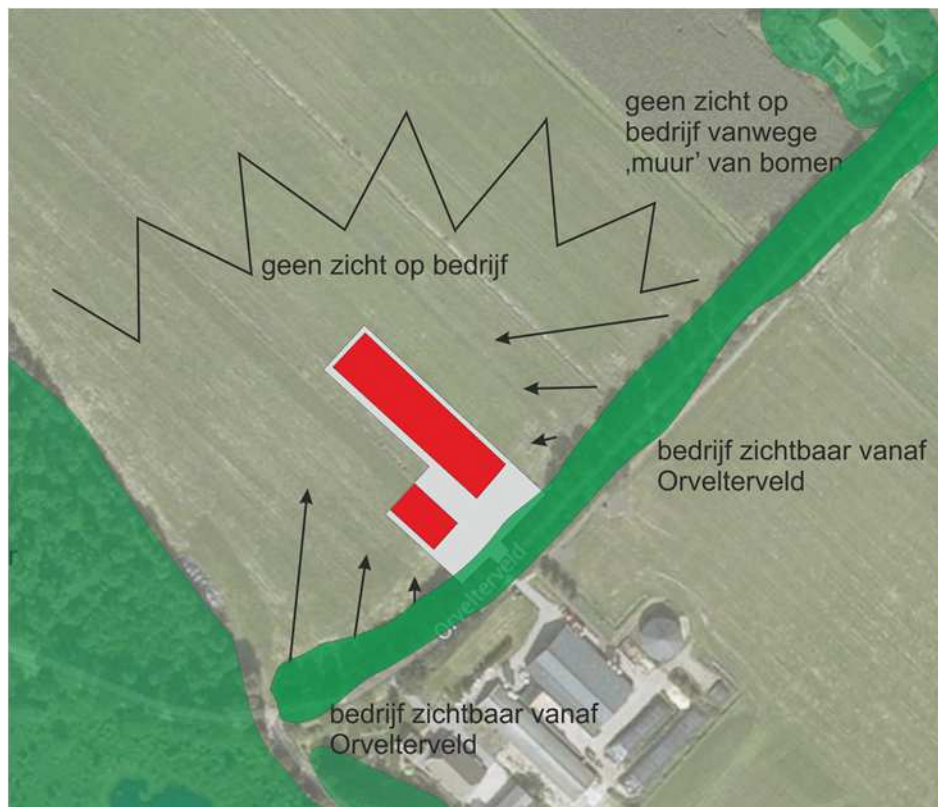
De stuifzanden en heiden representeren een gebiedstype dat verweven is geweest met het vroegere cultuurlandschap en de agrarische exploitatie uit de eerste helft van de 19e eeuw. Zij vormen het laatste restant van de zogenaamde 'woeste gronden' die werden gebruikt voor extensieve begrazing. Resten van stuifzandgebieden zijn het Mantingerzand, het Balingerzand, het Hullenzand, het Groote Zand, delen van het Hijkerveld en het Orvelterzand. Het Balingerzand heeft een waardevolle 'levende' stuifzandkern. De stuifzanden kennen een onregelmatig reliëf. De stuifzandgebieden zijn veelal in bezit van natuurbeschermingsorganisaties (uit: Landschapsbeleidsplan 2012).

5. Ruimtelijke analyse

De beoogde nieuwbouwlocatie ligt in een open en grootschalig, intensief gebruikt agrarisch cultuurlandschap. Vanwege de afwisseling van bos-heide en open agrarische gebieden, heeft het toch een vrij besloten karakter. Het zicht op de bouwlocatie is vrij beperkt. Het zicht vanaf de Orvelterveld in zuidelijke richting wordt grotendeels weggenomen door de 'muur' van stammen van de laanbomen. Het zicht vanaf de Orvelterveld aan de zuidzijde is beperkt vanwege de ligging nabij opgaand bos. Zicht vanaf de oostzijde wordt weggenomen door de boerderij met stallen. Er is geen zicht op het plangebied vanaf de westzijde omdat er geen wegen liggen direct ten westen van het gebied. Op onderstaande afbeelding wordt de ruimtelijke analyse van de wenselijke situatie weergegeven.

Conclusie;

Ondanks de schaal van de beoogde nieuwbouw en de openheid van het agrarische cultuurlandschap, is de zichtbaarheid van de nieuwe stal zeer beperkt vanwege de ligging achter bos en de afscherpende werking van laanbomen.

Ruimtelijke analyse van het nieuwe erf.

6. Uitgangspunten voor landschappelijke inpassing

6.1 Algemeen

In dit hoofdstuk worden uitgangspunten geformuleerd die bijdragen aan het opstellen van het erfinpassingsplan.

6.2 Wat zegt het gemeentelijk beleid?

De gemeente Midden-Drenthe beschikt over een actueel Landschapsbeleidsplan met als titel Landschapsbeleidsplan 2012. Over landschappelijke inpassing van bedrijven zegt het landschapsbeleidsplan het volgende;

Om het landschappelijke karakter van de gemeente Midden-Drenthe te behouden is het belangrijk om bedrijven landschappelijk in te passen. Bij de landschappelijke inpassing wordt rekening gehouden met de verschillende landschapstypes. Bijgebouwen worden achter het hoofdgebouw geplaatst en worden door middel van beplanting uit het zicht gehaald. Het beeldkwaliteitsplan buitengebied beschrijft hoe nieuwe ontwikkelingen kunnen worden ingepast. Hierbij wordt rekening gehouden met de aanwezige landschappelijke kwaliteiten. Per type landschap zijn er verschillende ontwikkelingsmogelijkheden.

6.3 Bedrijfsmatige uitgangspunten

Om in aanmerking te kunnen komen voor het predicaat 'vrije uitloopeieren' dient de inrichting van de kippenhouderij aan bepaalde eisen te voldoen. Eén van deze eisen is de aanwezigheid van 'groen' in de scharrelzone buiten.

De eigenaar bewoont een bedrijfswoning net ten zuiden van de uitbreidingslocatie. Door de voorzijde niet achter dichte opgaande beplanting te zetten, houdt hij zicht op de voorzijde van het erf.

6.4 Overige uitgangspunten

- Er wordt gebruik gemaakt van streekeigen, inheems plantmateriaal
- Houtsingels worden beheerd als hakhoutsingel

6.5 Conclusie

Vanuit de ruimtelijke analyse is gebleken dat de zichtbaarheid, en dus de beleefbaarheid van de nieuwe stal vrij beperkt is. De absolute noodzaak om erfbeplanting aan te leggen om zicht op de stal weg te nemen ontbreekt. Vanuit de kippenhouderij worden er wel eisen gesteld aan de aanwezigheid van 'groen'. Het erfinpassingsplan is opgesteld aan de hand van de volgende uitgangspunten;

- Aanbrengen groen langs de lange zijden van de stal
- Nieuwe agrarische bebouwing mag zichtbaar zijn in het landschap; het hoeft niet 100% weggestopt te worden achter groen;
- Weinig fraaie objecten, zoals keerwanden e.d. bij voorkeur wel inpassen d.m.v. beplanting
- Gebruik inheems plantmateriaal
- Hakhout is een passende beplantingsvorm in het jonge ontginningslandschap
- Beplanting bestaat uit rationele beplantingsvakken

7. Erfbeplantingsplan

7.1 Het plan

Op onderstaande afbeelding wordt de landschappelijke inpassing van de nieuwe bebouwing gepresenteerd. De nieuwe beplanting bestaat uit:

- Struweelrand, afwisselend 2 en 3 rijen beplanting, groepsgewijs langs de randen van het perceel

7.2 Motivering

Er is gekozen voor lijnvormige, onderbroken beplantingsvlakken. Deze min of meer rationele beplantingsvorm is passend voor het jonge ontginningslandschap maar 'verstopt' de nieuwbouw niet volledig achter een 'muur' van groen. Door de afwisseling krijgt de struweelrand meer structuur dan een aaneengesloten struweelrand.

Voorstel voor landschappelijke inpassing van de nieuwe gebouwen

8. Inrichting en beheer

De inrichting en het vervolgbeheer bepalen sterk het aanzien van de beplanting rondom het nieuwe erf. In onderstaande tekst wordt ingegaan op inrichting en beheer van de beplanting.

8.1 Inrichting

Er wordt struweelrand aangelegd die bestaat uit verschillende beplantingsvakken aan de rand van de bebouwing. Het assortiment van de struweelrand bestaat uit (gelijk gemengd) veldesdoorn, hazelaar, Gelderse roos, wilde liguster, krent, lijsterbes, berk, sleedoorn en boswilg. Het assortiment van de hakhoutsingel bestaat uit (gelijk gemengd) boswilg, berk, zomereik, veldesdoorn, linde, lijsterbes en esdoorn.

Algemene plantinstructie voor bosplantsoen (hakhoutsingel en struweelhaag)

1. Het aanplanten van een houtwal of singel kan plaats vinden tussen half november en half maart, mits het niet vriest.
2. Voor de aanplant wordt vaak gekozen voor 3-jarig bosplantsoen met de maat 80-100 cm hoogte.
3. De te beplanten oppervlakte dient te worden bewerkt, dit kan door frezen en/of planten in bewerkte grond.
4. Let op dat u niet te diep plant. De diepte is afhankelijk van de omvang van het wortelstelsel. Steek een gat (houd de grond op de schop), plaats het plantsoen zo dat alleen de wortels in het gat zitten. Gooi de grond weer in het gat, terwijl u het plantsoen vasthoudt. De grond iets aanduwen.
5. Indien u niet direct alle bomen en/of struiken kunt aanplanten, dan kunt u ervoor kiezen de bomen en/of struiken tijdelijk op te kuilen. Kies hiervoor een vochtige schaduwrijke plaats uit. Het opkuilen kan door een gat in de grond te graven en daar de bomen met de wortels in te zetten. Bedek de wortels met de vrijgekomen grond.

Specifieke plantinstructie

1. Plant de houtsingel of houtwal in rijen aan met een plantafstand van bij voorkeur 1,50 bij 1,50 meter.

2. Boomvormers dient u in het midden van de singel aan te planten, struiken aan de randen.

8.2 Beheer

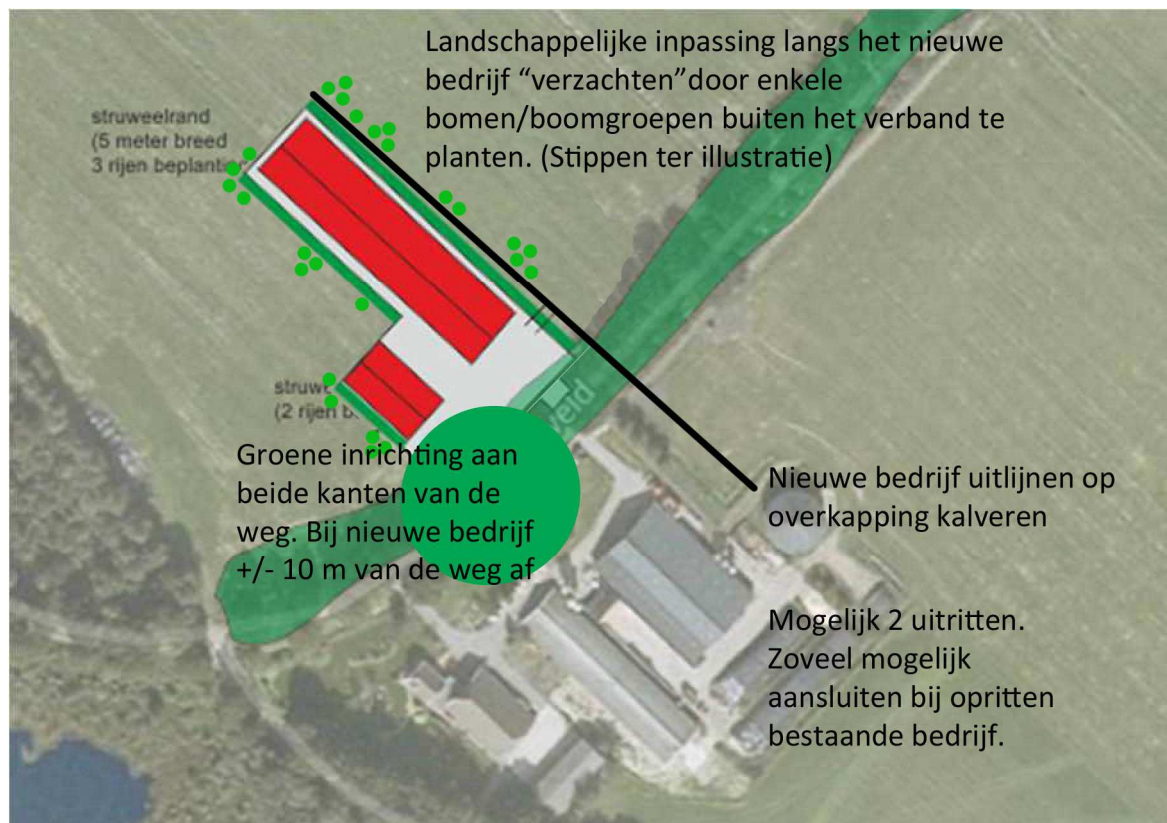
Hakhoutsingel

De singel wordt beheerd als hakhoutsingel. Goed onderhouden houtwallen en houtsingels bestaan uit een boom-, kruid- en struiklaag. Na ongeveer 5-6 jaar zullen de takken in de houtsingel of wal elkaar gaan raken en dient er waar nodig gesnoeid en gedund worden. Na 10 jaar is de eerste keer onderhoud noodzakelijk. De meeste houtsingels en houtwallen worden als hakhout beheerd en tussen de 10-12 jaar afgezet. Afzetten betekent dat de bomen en struiken tot 10 à 20 cm boven de grond worden afgezaagd. De bomen en struiken groeien uit zichzelf weer uit.

geraadpleegde literatuur

- Landschapsbeleidsplan Midden-Drenthe. 2012. Eigen uitgave Gemeente Midden Drenthe.

Bijlage

Gemaakte opmerkingen t.a.v. eerste ontwerp.

Gebiedsgegevens

Naam van deze berekening: Brinke gewenste bedrijfsopzet

Berekend op: 2015/11/20 17:08:42

Project: H. Brinke Orvelte

RD X coördinaat: 243 000

Lengte X: 1000

Aantal Gridpunten X: 10

RD Y coördinaat: 541 000

Breedte Y: 1300

Aantal Gridpunten Y: 10

Berekende ruwheid: 0.15

Eigen ruwheid ☐

Eigen ruwheid: 0.00

Type Berekening: PM10

Rekenjaar: 2015

Soort Berekening: Contour

Toets afstand: n.v.t.

Onderlinge afstand: n.v.t.

Uitvoer directory: C:\ISL3a V2015\testuitvoer

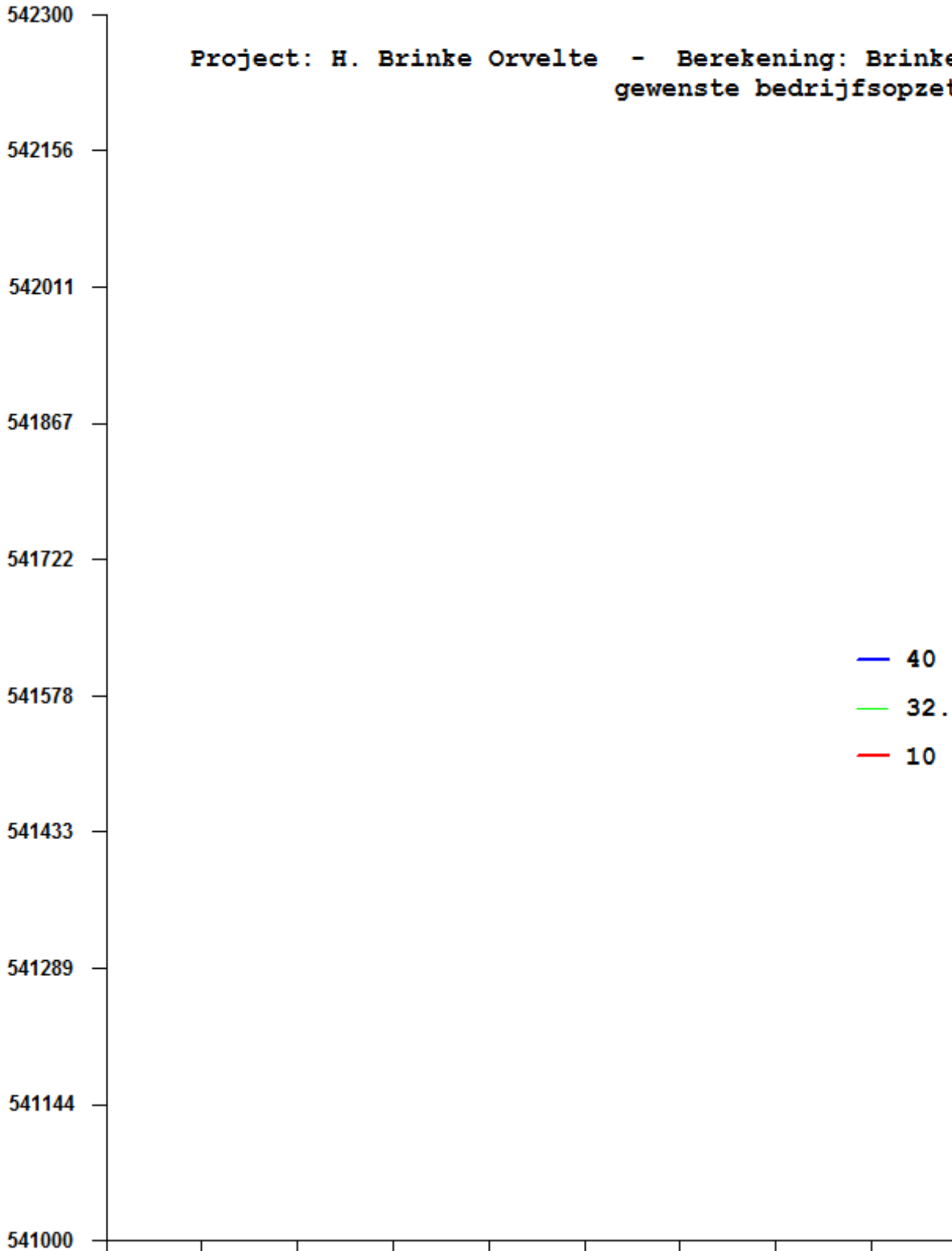
Te beschermen object	RD X Coord.	RD Y Coord.	Concentratie	Overschrijding
Naam:	[m]	[m]	[microgram/m3]	[dagen]
Orvelterveld 4	243 475	542 111	18.61	6.4
Ellertsweg 2	243 712	541 622	18.24	6.4

Brongegevens

Naam : Pluimveestal G		Type: AB	
RD X Coord.: 243 295	RD Y Coord.: 541 973	Emissie:	0.04122
hoogte van emissiepunt:	6.80	hoogte van gebouw:	4.3
verticale uitreesnelheid:	4.00	X-coord. zwaartepunt van gebouw:	243 295
diameter van emissiepunt:	0.71	Y-coord. zwaartepunt van gebouw:	541 973
temperatuur van emisstroom:	285.00	lengte van gebouw:	80.40
		breedte van gebouw:	19.40
		orientatie van gebouw:	140.00
Naam : Koeienstal		Type: AB	
RD X Coord.: 243 365	RD Y Coord.: 541 861	Emissie:	0.00043
hoogte van emissiepunt:	1.50	hoogte van gebouw:	1.5
verticale uitreesnelheid:	0.40	X-coord. zwaartepunt van gebouw:	243 365
diameter van emissiepunt:	0.50	Y-coord. zwaartepunt van gebouw:	541 861
temperatuur van emisstroom:	285.00	lengte van gebouw:	37.40
		breedte van gebouw:	21.40
		orientatie van gebouw:	140.00
Naam : Jongveestal F		Type: AB	
RD X Coord.: 243 345	RD Y Coord.: 541 836	Emissie:	0.00005
hoogte van emissiepunt:	1.50	hoogte van gebouw:	1.5
verticale uitreesnelheid:	0.40	X-coord. zwaartepunt van gebouw:	243 345
diameter van emissiepunt:	0.50	Y-coord. zwaartepunt van gebouw:	541 836
temperatuur van emisstroom:	285.00	lengte van gebouw:	55.00
		breedte van gebouw:	13.00
		orientatie van gebouw:	140.00
Naam : Jongveestal D		Type: AB	
RD X Coord.: 243 375	RD Y Coord.: 541 888	Emissie:	0.00002
hoogte van emissiepunt:	1.50	hoogte van gebouw:	1.5
verticale uitreesnelheid:	0.40	X-coord. zwaartepunt van gebouw:	243 375
diameter van emissiepunt:	0.50	Y-coord. zwaartepunt van gebouw:	541 888
temperatuur van emisstroom:	285.00		

lengte van gebouw:	19.00
breedte van gebouw:	12.00
orientatie van gebouw:	140.00

Project: H. Brinke Orvelte - Berekening: Brinke
gewenste bedrijfsopzet

Aan:

J.F. Brinke

Orvelterveld 3

9441 TG ORVELTE

Assen, 10 maart 2015

Ons kenmerk 201403252-00465797

Behandeld door mevrouw S. Abbes (0592) 365468

Onderwerp: Aanbiedingsbrief - Orvelterveld 3 9441 TG Orvelte - in werking hebben melkvee- en pluimveehouderij

Geachte heer/mevrouw,

Hierbij zenden wij u de beschikking op grond van artikel 19d van de Natuurbeschermingswet 1998. Tevens is een bekendmaking bijgevoegd. De bekendmaking zullen wij plaatsen in een huis-aan-huisblad en op onze eigen website.

Kortheidshalve verwijzen wij u naar de inhoud van bijgevoegde stukken.

Dit besluit is een vergunning op basis van de Natuurbeschermingswet 1998. Het is mogelijk dat er voor uw plan of project op grond van andere wet- en regelgeving nog andere vergunningen of meldingen noodzakelijk zijn. Wij adviseren u om (in uw eigen belang) daarover navraag te doen bij andere overheidsorganen, bijvoorbeeld bij uw gemeente of waterschap.

Mocht u nog vragen hebben, dan kunt u contact opnemen met ons Klant Contact Centrum, telefoonnummer (0592) 36 55 55.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,
namens dezen,

mevrouw J. Woertman,

Teamleider team Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

Afschrift aan:

- VanWestreenen, t.a.v. de heer B. Wopereis, Varsseveldseweg 65d, 7131 JA Lichtenvorde
- het College van Burgemeester en Wethouders van Midden Drenthe (digitaal)
- het Ministerie van Economische Zaken, t.a.v. mevrouw S.N.M. van Dijk (digitaal)

Assen, 10 maart 2015

Ons kenmerk 201403252-00465615

BESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTHE INZAKE VERGUNNING OP BASIS VAN ARTIKEL 19D VAN DE NATUURBESCHERMINGSWET 1998 (NB-WET 1998)

1. De aanvraag

1.1. Datering en inhoud van de aanvraag

U, de heer J.F. Brinke, hebt namens De Gunnink, een aanvraag voor een vergunning op basis van artikel 19d van de Nb-wet 1998 ingediend. U hebt de heer B.H. Wopereis gemachtigd voor deze aanvraag. De aanvraag is door ons ontvangen op 2 december 2014.

Uw aanvraag maakt deel uit van deze beschikking. U hebt de volgende documenten meegestuurd, die geacht worden onlosmakelijk met uw aanvraag te zijn verbonden:

- aanvraagformulier vergunning Natuurbeschermingswet;
- algemene gegevens initiatiefnemer;
- omschrijving gewenste situatie;
- overzicht vergunningen;
- toelichting op het salderen;
- AAgro-Stacksberekening van de milieuvergunde situatie op 7 december 2004;
- AAgro-Stacksberekening gewenste situatie;
- AAgro-Stacksberekening overname ammoniak;
- plattegrondtekening van de gewenste situatie;
- revisievergunning Wet milieubeheer d.d. 25 januari 2011, inclusief plattegrondtekening;
- Natuurbeschermingswetvergunning melkveebedrijf Odink d.d. 14 augustus 2013, VTH/2013006002, als leidraad gebruikt voor beoordelingspunten habitattypen;
- Natuurbeschermingswetvergunning pluimveehouderij A. Enting d.d. 11 december 2012, VTH/2012008510, als leidraad gebruikt voor beoordelingspunten habitattypen;
- Hinderwetvergunning de heer W. Vos d.d. 26 maart 1991, inclusief plattegrondtekening;
- beschikking Hinderwet de heer W. Vos d.d. 8 september 1992, inclusief plattegrondtekening;
- kennisgeving artikel 8.19 Wet milieubeheer de heer W. Vos d.d. 21 juni 1996, inclusief plattegrondtekening;
- melding Activiteitenbesluit de heer W. Vos d.d. 12 november 2014, inclusief plattegrondtekening;
- koopovereenkomst ammoniakrechten de heer W. Vos d.d. 28 oktober 2014;
- machtiging tot verkoop ammoniakrechten de heer W. Vos d.d. 28 oktober 2014;
- gedateerde en ondertekende machtiging.

Op ons verzoek hebben wij op 7 januari 2015 de volgende aanvullende gegevens van u ontvangen:

- aangepaste AAgro-Stacksberekening van de vergunde situatie;
- aangepaste AAgro-Stacksberekening van de aangevraagde situatie;
- aangepaste AAgro-Stacksberekening van de overgenomen ammoniak.

1.2. De activiteit

Uw activiteit bestaat uit het in werking hebben en het uitbreiden van een veehouderij aan Orvelterveld 3, 9441 TG te Orvelte. U wilt graag 116 melk- en kalfkoeien (A1.100.1), 62 stuks vrouwelijk jongvee (A3) en 20.000 legkippen (E2.11.2) huisvesten in de bestaande stallen van uw bedrijf.

2. Het wettelijk kader

2.1. Vergunningplicht en de wet

De vergunningplicht vindt zijn grondslag in artikel 19d, eerste lid, van de Nb-wet 1998. Dat artikel luidt als volgt:

Het is verboden zonder vergunning, of in strijd met aan die vergunning verbonden voorschriften of beperkingen, van gedeputeerde staten of, ten aanzien van projecten of andere handelingen als bedoeld in het vierde lid, van Onze Minister, projecten of andere handelingen te realiseren onderscheidenlijk te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstelling de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van soorten in een Natura 2000-gebied kunnen verslechteren of een significant verstoringseffect kunnen hebben op de soorten waarvoor het gebied is aangewezen. Zodanige projecten of andere handelingen zijn in ieder geval projecten of handelingen die de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied kunnen aantasten.

In artikel 19kd, eerste lid, van de Nb-wet is bepaald in welke handelingen uitzonderingen zijn op de in artikel 19d genoemde handelingen. Dat artikel luidt als volgt:

Onder significante gevolgen als bedoeld in de artikelen 19d, eerste lid, en 19j, tweede lid, worden niet verstaan de gevolgen van een handeling, onderscheidenlijk de in een plan voorziene activiteiten, door het veroorzaken van stikstofdepositie op voor stikstofgevoelige habitats in een Natura 2000-gebied in de volgende gevallen:

- a. *de handeling is gebruik dat op de referentiedatum werd verricht, onderscheidenlijk het plan was van toepassing op de referentiedatum en is sedertdien niet of niet in betekende mate gewijzigd, en heeft sedertdien per saldo geen toename van stikstofdepositie op de voor stikstofgevoelige habitats in een Natura 2000-gebied veroorzaakt;*
- b. *de handeling is een activiteit die na de referentiedatum is begonnen, of een gebruik dat na de referentiedatum in betekende mate is gewijzigd, onderscheidenlijk het plan is van toepassing geworden na de referentiedatum, of is nadien in betekende mate gewijzigd, waarbij is verzekerd dat, in samenhang met voor die activiteit getroffen maatregelen, de stikstofdepositie op de voor stikstofgevoelige habitats in een Natura 2000-gebied als gevolg van die activiteit of dat gebruik per saldo niet is toegenomen of zal toenemen.*

Tevens is hier van belang het gestelde in artikel 19e van de Nb-wet 1998. Dat artikel luidt als volgt: *Gedeputeerde staten houden bij het verlenen van een vergunning als bedoeld in artikel 19d, eerste lid, rekening*

- a. *met de gevolgen die een project of andere handeling, waarop de vergunningaanvraag betrekking heeft, gelet op de instandhoudingsdoelstelling kan hebben voor een Natura 2000-gebied;*
- b. *met een op grond van artikel 19a of artikel 19b vastgesteld beheerplan;*
- c. *vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, alsmede regionale en lokale bijzonderheden.*

2.2. Relevante Natura 2000-gebieden

2.2 A. Elperstroom als Habitatrichtlijngebied

De Nederlandse regering heeft in mei 2003 het gebied Elperstroom aangemeld volgens de procedure zoals opgenomen in artikel 4 van de Habitatrichtlijn bij de Europese Commissie. Hierna is het gebied

in december 2004 door de Europese Commissie onder de naam "Elperstroom" en onder nummer NL20043015 geplaatst op de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio.

2.2 B. Elperstroom als Natura 2000-gebied

Op 9 januari 2007 is het ontwerpaanwijzingsbesluit Elperstroom ter inzage gelegd.

Vervolgens is op 16 februari 2010 door de minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit het definitieve aanwijzingsbesluit "Elperstroomgebied" bekendgemaakt (in Staatscourant nummer 2212). Het besluit, evenals de toelichting daarop, kan digitaal worden ingezien via de website www.rijksoverheid.nl/natura2000 (en dan doorklikken op "digitaal inzien aanwijzingsbesluiten").

Kortheidshalve wordt daarnaar verwezen.

Overigens is op 13 maart 2013 (in Staatscourant nummer 6334) het wijzigingsbesluit bekendgemaakt, waarbij de Vogelrichtlijnsoort grauwe klauwier (A338) als complementair doel voor dit gebied is verval-
len.

2.2 C. Mantingerbos als Habitatrichtlijngebied

De Nederlandse regering heeft op 20 mei 2003 onder meer Mantingerbos aangemeld bij de Europese Commissie als gebied dat zich kwalificeert om te worden opgenomen op de communautaire lijst en aangewezen als speciale beschermingszone als bedoeld in de Habitatrichtlijn (92/43/EEG), waarna het gebied op 7 december 2004 door de Europese Commissie onder de naam "Mantingerbos" en onder nummer NL2003031 is geplaatst op de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (PbEG L 387).

2.2 D. Mantingerbos als Natura 2000-gebied

Op 9 januari 2007 is het ontwerpaanwijzingsbesluit Mantingerbos ter inzage gelegd.

Het definitieve aanwijzingsbesluit Mantingerbos is door de staatssecretaris van Economische Zaken bekendgemaakt op 7 mei 2013 (in Staatscourant nummer 12211).

Het besluit, evenals de toelichting daarop, kan digitaal worden ingezien via de website www.rijksoverheid.nl/natura2000 (en dan doorklikken op "digitaal inzien aanwijzingsbesluiten").

Kortheidshalve wordt daarnaar verwezen.

2.2 E. Mantingerzand als Habitatrichtlijngebied

De Nederlandse regering heeft op 20 mei 2003 onder meer Mantingerzand aangemeld bij de Europese Commissie als gebied dat zich kwalificeert om te worden opgenomen op de communautaire lijst en aangewezen als speciale beschermingszone als bedoeld in de Habitatrichtlijn (92/43/EEG), waarna genoemd gebied op 7 december 2004 door de Europese Commissie onder de naam "Mantingerzand" onder nummer NL2003032 is geplaatst op de lijst van gebieden van communautair belang voor de Atlantische biogeografische regio (PbEG L 387).

2.2 F. Mantingerzand als Natura 2000-gebied

Op 9 januari 2007 is het ontwerpaanwijzingsbesluit Mantingerzand ter inzage gelegd.

Het definitieve aanwijzingsbesluit Mantingerzand is door de staatssecretaris van Economische Zaken bekendgemaakt op 7 mei 2013 (in Staatscourant nummer 12211).

Het besluit, evenals de toelichting daarop, kan digitaal worden ingezien via de website www.rijksoverheid.nl/natura2000 (en dan doorklikken op "digitaal inzien aanwijzingsbesluiten").

Kortheidshalve wordt daarnaar verwezen.

2.3 Instandhoudingsdoelstellingen van de Natura 2000-gebieden

Als toetsingskader gelden de onder 2.2 genoemde aanwijzingsbesluiten, als zijnde de best beschikbare informatie gebaseerd op de meest recente ecologische inzichten.

2.4. *Bevoegd gezag*

Wij zijn het bevoegd gezag inzake deze vergunningaanvraag, op basis van het bepaalde in artikel 2, eerste lid, van de Nb-wet 1998. Door middel van de wijziging van de Nb-wet 1998 per 1 februari 2009 is onder andere het begrip "Natura 2000-gebied" geïntroduceerd, waarbij wij tevens (rechtstreeks) bevoegd gezag zijn geworden voor Habitatrichtlijngebieden, zoals die voorkomen op de lijst van gebieden van communautair belang, bedoeld in artikel 4, tweede lid, derde volzin van de Habitatrichtlijn (92/43/EEG).

2.5. *Passende beoordeling*

De aangevraagde werkzaamheden zijn nog niet eerder in deze vorm in het kader van de Nb-wet 1998 beoordeeld. Artikel 19g, eerste lid, van de Nb-wet 1998 stelt dat een vergunning slechts verleend kan worden indien het bevoegd gezag zich ervan verzekerd heeft dat de natuurlijke kenmerken van het desbetreffende gebied niet aangetast zullen worden.

Het Europese Hof van Justitie heeft in zijn uitspraak van 7 september 2004 aangegeven dat een passende beoordeling slechts dan achterwege kan worden gelaten indien op grond van objectieve gegevens kan worden uitgesloten dat in casu de werkzaamheden afzonderlijk of in combinatie met andere plannen of projecten significante gevolgen kunnen hebben voor het betrokken gebied.

Omdat het bepaalde in artikel 19kd van de Nb-wet 1998 van toepassing is, is op basis van een voor dit aspect passende beoordeling (in dit geval de AAgro-Stacks berekeningen) verzekerd dat de natuurlijke kenmerken van de betreffende Natura 2000-gebieden, voor zover het gaat om stikstofdepositie, niet zullen worden aangetast. Er is een passende beoordeling overlegd in de vorm van relevante AAgro-Stacks berekeningen; dit standpunt vindt steun in de rechtspraak (zie onder andere de uitspraak van de Raad van State van 10 oktober 2012; ECLI:NL:RVS:2012:BX9705).

3. **Procedure**

De aanvraag is op 2 december 2014 door ons ontvangen. Op 15 december 2014 is een ontvangstbevestiging aan u verzonden. Een kopie van de aanvraag en een afschrift van de ontvangstbevestiging aan u zijn op dezelfde datum verzonden aan het Ministerie van Economische Zaken en aan het college van burgemeester en wethouders van Midden Drenthe. Het college van burgemeester en wethouders is daarbij op basis van artikel 44, derde lid, van de Nb-wet in de gelegenheid gesteld om binnen acht weken na de op de ontvangstbevestiging vermelde datum een zienswijze in te brengen.

Het college van burgemeester en wethouders heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

4. **Effecten van de voorgenomen activiteit**

4.1. *Is er sprake van significant effect?*

Er kan gesteld worden dat er sprake is van een significant effect als ten gevolge van menselijk handelen een instandhoudingsdoelstelling van een Natura 2000-gebied niet gehaald zal worden. In dit geval is dit niet aan de orde, gelet op de aard en inhoud van de aanvraag. Om die reden wordt hier artikel 19kd van de Nb-wet toegepast.

Het betreft hier het in werking hebben en het uitbreiden van een veehouderij aan Orvelterveld 3, 9441 TG te Orvelte. U wilt graag 116 melk- en kalfkoeien (A1.100.1), 62 stuks vrouwelijk jongvee (A3) en 20.000 legkippen (E2.11.2) huisvesten in de bestaande stallen van uw bedrijf.

Uitgangssituatie

Op 7 december 2004 (de referentiedatum in het kader van artikel 19kd van de Nb-wet) was het bedrijf in het bezit van een milieuvergunning d.d. 16 april 1991. Op 25 januari 2011 is een vergunning ver-

leend waarin een lagere ammoniakemissie is vergund. Tabel 1 geeft een overzicht van de toen vergunde dieraantallen.

De vergunde ammoniakemissie van het bedrijf van de heer J.F. Brinke (De Gunnink) is als volgt:

Tabel 1: Laagst vergunde aantallen dieren na 7 december 2004 met bijbehorende ammoniakemissie

Soort	Aantal	RAV-code	Emissiefactor	Totale emissie (kg NH ₃ /jaar)
legkippen	4.494	E2.9.1	0,125	561,75
Melk- en kalfkoeien	100	A1.100.1	9,5	950,00
Vrouwelijk jongvee < 2 jaar	60	A3	3,9	234,00
Totaal				1.745,75

Nieuwe situatie

Het bedrijf van de heer Brinke wil uitbreiden naar 116 melk- en kalfkoeien (A1.100.1), 62 stuks vrouwelijk jongvee (A3) en 20.000 legkippen (E2.11.2). Voor deze toename in aantal dieren zijn ammoniakrechten aangekocht bij de heer W. Vos, Orvelterveld 6, 9441 TG te Orvelte. De heer Vos stopt met het houden van 3.365 legkippen (E2.100) waardoor er 1.059,975 kg NH₃ vrijkomt voor de uitbreiding van het bedrijf van de heer Brinke.

In de aangevraagde situatie (tabel 2) is er sprake van de volgende veebezetting:

Tabel 2: aangevraagde aantallen dieren met bijbehorende ammoniakemissie

Soort	Aantal	RAV-code	Emissiefactor	Totale emissie (kg NH ₃ /jaar)
legkippen	20.000	E2.11.2.1	0,055	1.100,0
Melk- en kalfkoeien	116	A1.100.1	9,5	1.102,0
Vrouwelijk jongvee < 2 jaar	62	A3	3,9	241,8
Totaal				2.443,8

Toepassing van artikel 19kd, eerste lid, onder b, van de Nb-wet vereist dat wordt verzekerd dat in samenhang met de getroffen maatregelen, de stikstofdepositie op de voor stikstof gevoelige habitattypen in een Natura 2000-gebied als gevolg van de activiteit of het gebruik niet is toegenomen of zal toenemen. Tabel 3 laat de uitkomsten zien van de depositieberekeningen die deel uitmaken van de aanvraag.

Tabel 3: Stikstofdepositie door het bedrijf in de vergunde en de aangevraagde situatie

Naam rekenpunt (met code habitatype of "rand") relevante Habitatrichtlijngebieden	Coördinaten rekenpunten Habitatrichtlijngebieden		Depositie vergunde situatie van de aanvrager (in Mol NH ₃ /ha/jr)	Depositie vergunde situatie van de saldogevende partij (in Mol NH ₃ /ha/jr)	Depositie aangevraagde situatie van de aanvrager (Mol NH ₃ /ha/jr)	Effect (in Mol NH ₃ /ha/jr)
	X	Y				
Elperstroomgebied						
H6410	240 613	543 531	1,05	0,44	1,48	-0,01
H7230	240 708	543 787	1,02	0,48	1,46	-0,04
H6230	241 036	543 857	1,16	0,61	1,65	-0,12
H4010A	241 521	545 039	0,83	0,58	1,19	-0,22
H3160	241 989	543 908	1,58	1,08	2,28	-0,38
H4010A	241 321	545 099	0,78	0,56	1,11	-0,23
H6230	240 527	543 719	0,97	0,44	1,38	-0,03
H6410	240 622	543 523	1,05	0,44	1,49	0,00
H7230	240 722	543 781	1,03	0,49	1,47	-0,05
H7110B	241 996	544 165	1,33	0,99	1,91	-0,41
H91E0C	240 972	543 890	1,12	0,59	1,59	-0,12
Mantingerbos						
H9120	237 320	537 124	0,27	0,14	0,37	-0,04
Rand	237 233	537 167	0,27	0,14	0,37	-0,04
Rand/ H9120	237 505	537 030	0,26	0,14	0,37	-0,03
Rand	237 451	536 449	0,24	0,13	0,34	-0,03
Rand	236 757	536 902	0,25	0,13	0,34	-0,04
Mantingerzand						
Rand	239 248	535 149	0,29	0,15	0,40	-0,04
Rand	235 221	534 076	0,15	0,09	0,22	-0,02
Rand	237 452	534 673	0,21	0,11	0,29	-0,03
Rand	237 370	532 173	0,17	0,10	0,24	-0,03
H2320	238 727	534 907	0,25	0,13	0,35	-0,03
H2330	238 485	534 470	0,23	0,13	0,33	-0,03
H3160	237 919	534 054	0,21	0,11	0,29	-0,03
H4030	239 122	535 097	0,28	0,15	0,39	-0,04
H4030	237 382	534 153	0,20	0,11	0,28	-0,03
H5130	237 726	534 525	0,21	0,11	0,30	-0,02
H6230	237 344	533 951	0,19	0,11	0,27	-0,03
H9190	238 115	534 419	0,22	0,12	0,31	-0,03

Uit deze berekeningen blijkt dat aan het wettelijke vereiste van artikel 19kd wordt voldaan.

Vanwege de afname in depositie kan de vergunning worden verleend.

Aan deze vergunning is een extra voorschrift verbonden.

Alle rechten en plichten die voortvloeien uit de verleende Nb-wet vergunning zijn locatie-gebonden en gaan over op de koper c.q. nieuwe eigenaar.

Wij gaan er echter van uit dat een vergunning op grond van de Nb-wet een hybride karakter heeft, in die zin dat naast de toestemming om het project te ondernemen ook toestemming wordt gegeven voor het schade toebrengende feit, te weten depositie op de betreffende Natura 2000-gebieden.

In het geval van veehouderijen: niet alleen wordt toestemming gegeven om conform de aanvraag een veehouderij (a) te exploiteren op die bepaalde locatie; maar (b) ook wordt toestemming gegeven om

een hoeveelheid x aan ammoniak uit te stoten en daarmee een y-aantal mol ammoniak op gebied z te mogen deponeren.

Het niet benutten van de aldus vergunde depositie zou kunnen worden gebruikt als argument om voor een ander project dan de oorspronkelijk vergunde veehouderij vergunning te verlenen ('externe saldering').

Wij willen voorkomen dat de mogelijkheid bestaat om de betreffende depositie te gebruiken voor andere projecten dan de projecten waarvoor oorspronkelijk vergunning is verleend. Vanuit de gedachte dat een dergelijke saldering voor reguliere / daadwerkelijk benutte vergunningen wél tot de mogelijkheden behoort, is ervoor gekozen om een verbod op "externe saldering" aan niet gerealiseerde projecten te verbinden. Als bijvoorbeeld een vergunde nieuwe stal voor 300 melkkoeien er nog niet staat, kunnen de 'ammoniakrechten' ook niet worden verkocht aan 'de buurman'.

Samengevat: het benutten van de toegestane maar niet gerealiseerde depositie voor 'externe saldering' is niet toegestaan.

4.2. *Is er sprake van verslechtering dan wel (significante) verstoring?*

Er kan gesteld worden dat er in de zin van het bepaalde in artikel 19d, eerste lid, van de Nb-wet 1998 geen sprake is van verslechtering of significante verstoring. Want:

- de activiteit heeft niet tot gevolg dat er soorten in het gebied zodanig worden verstoord dat uit populatiedynamische gegevens zou blijken dat de soorten het gevaar lopen - in vergelijking met de begintoestand - niet langer een levensvatbare component van het natuurlijke habitat te zullen blijven;
- als gevolg van de voorgenomen activiteit wordt de omvang van het gebied niet aangetast.

5. **Toetsing aan artikelen 19d, 19e en 19kd van de Nb-wet 1998**

Naast de aandacht voor het bepaalde in artikel 19d, zie hiervoor, is er ook aanleiding om het bepaalde in artikel 19e, onder c, van de Nb-wet 1998, bij de motivering van deze vergunning te betrekken, daar waar het gaat om de bepaling dat gedeputeerde staten bij het verlenen van een dergelijke vergunning rekening houden met "vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied, alsmede regionale en lokale bijzonderheden".

Gelet op het belang van voortzetting van de melkveehouderij van de heer Brinke voor de lokale en regionale economie, opgeteld bij het (vooral landschappelijke) belang dat aan "koeien in de wei" wordt gehecht, is dit alles reden te meer om de gevraagde vergunning te verlenen.

De in artikel 19e van de Nb-wet 1998 genoemde aspecten verzetten zich niet tegen de verlening van dit besluit; evenmin zijn er andere vereisten relevant die weigering zouden rechtvaardigen.

Er kan worden gesteld dat in de zin van het bepaalde in artikel 19d, eerste lid, van de Nb-wet 1998 de activiteit vergunningplichtig is, aangezien het een activiteit is die een negatief effect kan hebben op de instandhoudingsdoelen van een Natura 2000-gebied. Na de referentiedatum, zijnde 7 december 2004, is de activiteit of het gebruik daarvan in betekenende mate gewijzigd waarbij is verzekerd dat de stikstofdepositie op de voor stikstof gevoelige habitattypen in het Natura 2000-gebied als gevolg van de activiteit per saldo niet is toegenomen of zal toenemen. Om die reden wordt het bepaalde in artikel 19kd, eerste lid, onder b, van de Nb-wet 1998 van toepassing verklaard. Bovendien zijn er als gevolg van de activiteit of het gebruik geen andere effecten dan het effect van stikstofdepositie te verwachten.

Op basis van uitspraken van de Raad van State (van 13 november 2013, zaaknummer 201211640/1/R2; en twee uitspraken van 27 november 2013, zaaknummers 201303834/1/R2 en 201303938/1/R2) is de volgende vergelijking aan de orde:

Bij de beoordeling van de vraag of de aangevraagde situatie leidt tot een toename van stikstofdepositie dient een vergelijking te worden gemaakt tussen de stikstofdepositie als gevolg van de voorgenomen activiteit met de stikstofdepositie in de vergunde situatie met de laagst toegestane ammoniak-emissie in de periode vanaf de referentiedatum 7 december 2004 tot de datum van het nemen van het besluit tot vergunningverlening. Om de laagst vergunde situatie in beeld te brengen, moeten alle verleende vergunningen sinds de peildatum 7 december 2004 doorgelicht worden. In deze beschikking gaat het om een vergelijking tussen 25 januari 2011 en 16 april 1998.

Gelet op het vorenstaande kan de vergunning onder voorwaarden worden verleend.

6. Besluit en voorschriften

Zoals te doen gebruikelijk, maakt de aanvraag inclusief bijlagen onlosmakelijk deel uit van deze vergunning.

Wij verlenen de gevraagde vergunning op basis van artikel 19d, gelezen in samenhang met artikel 19kd van de Nb-wet 1998 en Beleidsregel vaststelling één- en driejaarsvoorschriften Nb-wetvergunningen, onder de volgende voorwaarden:

- A. op de bedrijfslocatie aan Orvelterveld 3, 9441 TG te Orvelte mag de maximale ammoniak-emissie niet hoger zijn dan 2.443,8 kg NH₃ per jaar, resulterend in een stikstofdepositie zoals in deze vergunning staat aangegeven. Hierbij mag het aantal dieren van de aangevraagde categorieën onderling verschuiven. Het emissieplafond is gebaseerd op de bedrijfsactiviteit (bestaande uit diersoort, stalsysteem en bijbehorende emissie per dierplaats), zoals in deze vergunning staat aangegeven en zoals geldend op datum van vergunningverlening. Een toekomstige wijziging van de Rav (Regeling ammoniak en veehouderij) en de bijlage met Rav-codes en emissie in kg NH₃ per dierplaats per jaar, zal niet leiden tot een wijziging van de middels deze vergunning toegestane dieren aantallen, noch in positieve noch in negatieve zin;
- B1. op de bedrijfslocatie dient door middel van een registratie, zoals bedoeld in de Regeling identificatie en registratie dieren 2003 en/of aanvulling dan wel de opvolger van genoemde regeling, aangetoond te worden dat de in de vorenstaande voorwaarde genoemde emissies niet worden overschreden als gevolg van de dieren aantallen.
- B2. op de bedrijfslocatie dient door middel van een registratie, zoals bedoeld in Koppelsysteem pluimvee en/of aanvulling dan wel de opvolger van genoemde regeling, aangetoond te worden dat de in de vorenstaande voorwaarde genoemde emissies niet worden overschreden als gevolg van de dieren aantallen.
- C. De met deze vergunning toegestane, maar nog niet gerealiseerde, depositie geldt uitsluitend voor de in de aanvraag genoemde veehouderij, of diens rechtsopvolger(s), op dezelfde locatie.
- D. Van deze vergunning kan pas gebruik worden gemaakt op het moment dat de intrekking van de ammoniakrechten van de heer W. Vos heeft plaatsgevonden overeenkomstig de koopovereenkomst ammoniakrechten d.d. 28 oktober 2014 en is verzekerd dat deze rechten niet door een nieuwe melding kunnen worden opgevuld. Een afschrift van de intrekking wordt verzonden naar nbwet@drenthe.nl of Provincie Drenthe, Postbus 122, 9400 AC Assen.

7. Rechtsmiddelen

Indien u het niet eens bent met dit besluit, kunt u binnen zes weken na de dag van verzending van deze beschikking een bezwaarschrift indienen bij het college van gedeputeerde staten van Drenthe, Postbus 122, 9400 AC Assen (zie bijlage Bezwaar en beroep tegen besluiten van de provincie ingevolge de Natuurbeschermingswet 1998, de gedeelten onder A en C).

Gedeputeerde Staten voornoemd,
namens dezen,

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,
namens dezen,

A handwritten signature in dark ink, consisting of a series of loops and a long horizontal stroke extending to the right.

mevrouw J. Woertman,

Teamleider team Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

Afschrift aan:

- VanWestreenen, t.a.v. de heer B. Wopereis, Varsseveldseweg 65d, 7131 JA Lichtenvorde
- het College van Burgemeester en Wethouders van Midden Drenthe (digitaal)
- het Ministerie van Economische Zaken, t.a.v. mevrouw S.N.M. van Dijk (digitaal)

BEKENDMAKING

Onderwerp: Natuurbeschermingswet 1998; verleende vergunning

Gedeputeerde Staten van Drenthe delen mee dat zij op grond van artikel 19d, gelezen in samenhang met artikel 19kd, van de Natuurbeschermingswet 1998 hebben besloten vergunning te verlenen aan:

De Gunnink voor het in werking hebben en het uitbreiden van een veehouderij, Orvelterveld 3, 9441 TG Orvelte.

Het besluit en de bijbehorende stukken liggen vanaf 11 maart 2015 tot en met 21 april 2015 ter inzage bij de provincie Drenthe, Westerbrink 1 in Assen op werkdagen van 8.30 uur tot 17.00 uur.

Tot en met 21 april 2015 kunnen belanghebbenden een bezwaarschrift indienen bij het College van Gedeputeerde Staten van Drenthe, Postbus 122, 9400 AC Assen. Degene die op deze wijze een bezwaarschrift heeft ingebracht, kan later tegen het besluit beroep instellen bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State.

datum 19-1-2016
dossiercode 20160119-35-12294

Geachte Marcel Beek,

U heeft een watertoets uitgevoerd op de website www.dewatertoets.nl. Op basis van deze toets volgt u de normale procedure.

Binnen 4 tot 6 weken neemt waterschap Reest en Wieden contact met u op en ontvangt u een watertoetsdocument. Dit document ontvangt u op het door u opgegeven emailadres: marcel@roobeek-advies.nl.

Het document dat u zult ontvangen bevat:

1. informatie over de waterhuishouding in en rond het plangebied
2. concrete uitgangspunten van het waterschap die u in het plan kunt verwerken
3. voortgang van het watertoetsproces

Verklaring

Dit document is een automatisch gegenereerd bestand op basis van de door u ingevulde gegevens. U bent akkoord gegaan met de door u ingevulde gegevens en heeft verklaard dat alles naar waarheid is ingevuld.

De WaterToets 2014